

Theosofisch Genootschap (Pasadena)

Studiegroepen. | Skype studiegroepen. | Correspondentie cursussen.

Opgedragen door "H. P. B." Aan al haar Leerlingen opdat zij mogen leren en op hun beurt onderrichten.

Studie aanwijzingen in de Geheime Leer.

Inleiding in de Geheime Leer II.

Documenten overzicht

1. Inleidende Opmerking Geheime Leer II
2. Bijlage: De sēfirōt-boom
3. Bijlage: de Vier werelden (Theosofie in de Quaballah.
4. Bijlage: de Vier werelden uit de Beginselen van de Esoterische Filosofie
5. Śista's – beschrijving van. Zie punt 3.
6. Uittreksel: Wat zijn Śista's. Aspecten van de Occulte Filosofie blz. 329-331
7. Uittreksel: Śista's en Manu's Bron van het Occultisme blz.409-416
8. Uittreksel: "De zeven embryonale mensheden "Aspecten van de Occulte Filosofie blz. 258 ev.
9. Uittreksel: "Zeven oorspronkelijke mensengroepen". Aspecten van de Occulte Filosofie blz. 434 ev.
10. Uittreksel Twaalf Heilige planeten en de Drie Dhatu's Bron van het Occultisme blz. 359
11. Uittreksel "Het Noordpool Continent" Aspecten van de Occulte Filosofie blz. 576 ev.
12. Ons Geestelijk huis.

Aanvulling: Om het begrip planeetketen, bollen en ronden te verduidelijken zijn er 2 uittreksels "de vier werelden bijgevoegd" Een uit de Theosofie in de Qabbālāh, een vergelijking tussen de Qabbālāh, en het Gupta Vidya systeem. En een uit de "Beginselen van de Esoterische Filosofie" blz 504- en 506.

Op blz 505 is een onderverdeling van de 7 subloka's (Sferen) gemaakt waarop duidelijk is te zien dat in elke planeetronde van de 1e tot de 4^e het systeem steeds meer verstoffelijkt. Op blz. 506 wordt beschreven dat vanaf de 5^e t/m de 7^e ronde het systeem op de lichtende of opgaande boog steeds meer vergeestelijkt. De 5^e ronde zal het dezelfde positie innemen als in de 3^e ronde, in de 6^e gelijk aan de 2^e ronde en de 7^e gelijk aan de 1^e ronde.

-

1. Citaat uit Isis Ontsluierd 1: 220. Op het schutblad.

"Maar waar kwam het zaad vandaan met zijn vooraf vaststaande programma van stoffelijke transformatie en dus *geestelijke krachten* die geleidelijke zijn vorm, kleur en geur laten ontstaan. Het woord *evolutie* spreekt voor zichzelf. De kiem van het tegenwoordige mensenras moet eerder hebben bestaan in een voorloper van dit ras, enz. enz.

Theosofisch Genootschap (Pasadena)

Studiegroepen. | Skype studiegroepen. | Correspondentie cursussen.

Opgedragen door "H. P. B." Aan al haar Leerlingen opdat zij mogen leren en op hun beurt onderrichten.

Studie aanwijzingen in de Geheime Leer.

Als we deze tekst lezen die door H.P.B. in 1875 -76 is geschreven, dan zien we de opmaat naar "de Geheime Leer" welke in 1888 is gepubliceerd.

2. Omdat H.P.B in dit 2^e deel van de Geheime leer "Het ontstaan van de mens", veelvuldig verwijst naar de Kabbala, zijn er twee uittreksels bijgevoegd "De sēfirōt" en de "vier werelden". De bollen 4 t/m 10 in de sēfirōt boom komen overeen met de zeven bollen van de Gupta Vidya, het Esoterische stelsel. Bestudeer ook de overeenkomende namen in beiden diagrammen.

3. Blz. 1 a) Gelijktijdige evolutie van zeven mensengroepen,

- *In voetnoot op blz 1.; De Tweede Adam is esoterisch een zevenvoud, Adam Kadmon, de nog passieve mensheid, spiritueel maar daar zelf niet bewust van. Dit heeft betrekking op de Archetype wereld zoals in bovengenoemd diagram is aangegeven. De Satya yuga van de Vedische leer en het eerste deel van de Parabel van het Paradijs uit de Bijbel verwijzen hiernaar.*
- **Sishta** (sista, Sanskriet)
Dit woord betekent 'overblijfsel' of 'overschot' of 'rest' – alles wat overblijft of achterblijft. In de speciale betekenis waarin dit woord in de oude wijsheid wordt gebruikt, zijn de sishta's die superieure klassen – elk van haar eigen soort en tot haar eigen rijk behorend – die op een planeet worden achtergelaten wanneer deze in een toestand van verduistering komt, om als *levenszaden* te dienen bij de komst van de volgende binnenstromende levensgolf wanneer het nieuwe manvantara op die planeet aanbreekt.

Wanneer een rijk overgaat naar zijn volgende bol, laat het zijn sishta's achter – de levens die het allerhoogste evolutiestadium vertegenwoordigen dat door dat rijk in die ronde is bereikt – maar het laat ze als het ware slapend achter: sluimerend, betrekkelijk onbeweeglijk, en dat geldt ook voor de levensatomen die daarbij horen. Ze zijn niet zonder leven, want alles is even levend als ooit, en er is nergens 'dode' stof; maar de sishta's – gezamenlijk beschouwd als de overblijfselen of resten van de levensgolf die is verdergegaan – slapen, sluimeren, rusten. Deze sishta's wachten op de komst van de levensgolven in de volgende ronde, en dan ontwaken ze weer voor een nieuwe cyclus van activiteit als de zaden van het nieuwe rijk of de nieuwe rijken – van hetzij de drie elementalen rijken of het mineralen-, planten- of dierenrijk of het volgende mensenrijk. In een meer beperkte en meer specifieke zin zijn de sishta's de grote uitverkorenen of wijzen die na elke verduistering worden achtergelaten.

Occulte woordentolk, blz. 188

© 2011 Theosophical University Press Agency
Daal en Bergselaan 68, 2565 AG Den Haag

[Aanvulling JB: Een moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen Bol Sishta's en Planeetketen Sishta's. Zie verder bijgevoegde artikelen uit de](#)

Theosofisch Genootschap (Pasadena)

Studiegroepen. | Skype studiegroepen. | Correspondentie cursussen.

Opgedragen door "H. P. B." Aan al haar Leerlingen opdat zij mogen leren en op hun beurt onderrichten.

Studie aanwijzingen in de Geheime Leer.

[Aspecten van de Occulte Filosofie en Bron van het Occultisme. In het bijzonder over de menselijke sitha, wat een Boeddha van Medeogen is Dialogen blz. 613](#)

Blz 1 b) de geboorte van de astrale mens voor de stoffelijke mens.

- Zie het bijgevoegde uittreksel "zeven oorspronkelijke mensengroepen. "Aspecten van de Occulte Filosofie blz. 258 ev.
- De zeven embryonale Mensheden. Aspecten van de Occulte Filosofie blz. 434 ev.

Blz 1. c) dat de mens voor de zoogdieren voorafging.

- Genesis II vers 19. Adam wordt gevormd in vers 7 en in vers 19 wordt gezegd: "Uit de aarde vormde de Heer God *alle dieren van het veld en alle vogels van de lucht, enz. Dit heeft betrekking op Fysiek-Stoffelijke wereld, in de 4^e planeetronde op Bol D.*

- " Aanvulling: in dit artikel" wordt naar sitha verwezen. Hier een uittreksel over dit onderwerp:

Zie ook het hoofdstuk Adam-Adami (de vier Adams) GL 2: 513-520

4. Stelling Drie. (Zie 2^e deel in voetnoot 1 op blz. 1.)

- De vedische astrologie beschouwd de tekens van de Dierenriem niet als de voortbrengers, maar als een merkteken voor een gebied van 30° van de hemel koepel met een eigen kenmerkende Fohat magnetisme. Zoals in de samenvatting in GL 1, is beschreven is elk van deze energie een kracht uitstraling van een "levend wezen". Onderstaand een aanwijzing van Gottfried de Purucker:

Elk hemellichaam is, zoals de Ouden het uitdrukten, een 'animal', een Latijns woord dat een levend schepsel betekent. Men spreekt gewoonlijk [in de Engelse taal] van 'animals' [dieren], wanneer men 'beasts' of 'brutes' [beesten of redeloze wezens] zou moeten zeggen; een 'brute' is een wezen dat nog niet het peil van een *zelfbewuste* entiteit heeft bereikt; het is 'brute' in de oorspronkelijke Latijnse betekenis van 'zwaar', 'grof' en dus redeloos en onvolledig; het is nog niet compleet. Maar een 'animal' betekent in werkelijkheid een levend wezen en in die zin is het woord van toepassing op mensen.

Volgens de Ouden is het woord ook van toepassing op stellaire, solaire en

Theosofisch Genootschap (Pasadena)

Studiegroepen. | Skype studiegroepen. | Correspondentie cursussen.

Opgedragen door "H. P. B." Aan al haar Leerlingen opdat zij mogen leren en op hun beurt onderrichten.

Studie aanwijzingen in de Geheime Leer.

planetaire lichamen – het zijn ‘animals’ in de betekenis van levende wezens, met een stoffelijk corpus of lichaam, maar niettemin levend of beziel; in de mystieke leringen van de esoterische filosofie zijn ze beziel, zoals elk atoom, elk klein heelal of elke kleine kosmos is beziel.

**Beginnelsen van de esoterische filosofie, blz. 80-81
© 1998 Theosophical University Press Agency**

**Daal en Bergselaan 68 | 2565 AD Den Haag
www.theosofie.net | tupa@theosofie.net | 070 323 1776**

5. **Algemene opmerking over de verschillende Rassen. (JB)**

De rassen zoals beschreven in de GL hebben niets te maken met de rassen als nu de zwarte, bruine, gele en blanke mensen worden aangeduid. De opvolgende rassen, weergeven verschillende evolutie fasen van de mensheid, afhankelijk van het groeiend bewustzijn en de meer geperfectioneerde status van de zintuigen voortgebracht vanuit de latente krachten in het wezen mens. Dit kan men het best vergelijken met een huidig mensenleven, want de mens is een afspiegeling van het ras.

Alle fasen vanaf embryo vervolgens baby, kleuter, peuter, jongeling, puber, volwassen, middelbare leeftijd en een oudere, ontplooit eerst de bouw van het "voertuig = stoffelijk lichaam", de evolutie van de materie en involutie van de geest. Vervolgens de involutie van de materie, de aftakeling van het lichaam noemt de medische wetenschap dit, en de evolutie van de geest.

Wat door de medische wetenschap "aftakeling van het lichaam" wordt beschouwd, is in werkelijkheid het geestelijk verheffen van de materiele levensatomen of liever gezegd embryo of kind monaden. Het verheffen van de materie "of imperfecte gestolde geestelijke energie" tot perfecte kosmische geest energie is het doel van de evolutie, op macro en micro kosmisch niveau.

In de Vedische, Boeddhistische en Chaldeeuwse literatuur kan men bestuderen dat de mens aan het einde van de 7^e planeetronde "een lichaam heeft van stralende etherische energie". Dit kan alleen worden gerealiseerd door de materie te verheffen tot de geest in alle delen van de menselijke constitutie. Evolutie gebeurt in verschillende stappen, cyclussen of fasen en deze noemen we dan "de verschillende opeenvolgende rassen".

6. Blz. 2. De Geheime Leer is niet de enige die spreekt over de oorspronkelijke MENSEN die tegelijkertijd op de zeven delen van onze bol werden geboren. Niet alleen de "Goddelijke Pymander" schrijft hierover want op de hele aardbol in allerlei symbolen en schrifttekens is het te vinden, op papyrus, kleitabletten, palmladeren, rotstekeningen.

Theosofisch Genootschap (Pasadena)

Studiegroepen. | Skype studiegroepen. | Correspondentie cursussen.

Opgedragen door "H. P. B." Aan al haar Leerlingen opdat zij mogen leren en op hun beurt onderrichten.

Studie aanwijzingen in de Geheime Leer.

7. Blz. 2. Fragmenten van Chaldeeuwse kleitabletten; Chuta tablet; de zeven mensen met gezichten van Raven (donkere gelaatskleur). **Aanvulling GL 2:833, 16^e regel van bovenaf.**
8. Blz. 2 In de voetnoot, vinden we een klassiek voorbeeld hoe de vertaler John David Chambers, onbekend met de esoterische sleutels een speculatieve oplossing aanreikt gebaseerd op een letterlijke interpretatie.
9. Blz. 2. 5^e regel van onder " zij werden als ras vernietigd". Niet vernietigen in de zin zoals wij dit begrijpen, maar dat de oude vorm is overgegaan in een nieuwe vorm, zoals een baby lichaam evolueert in een kleuter lichaam.
10. Blz. 3, in verschillende boeken en culturen wordt verwezen naar de zeven Rassen zoals de Manu's. (menschheden)

Manu

In het esoterische stelsel is Manu, het geheel van de entiteiten die aan het begin van manifestatie het eerst verschijnen en waaruit, als een kosmische boom, alles voortkomt of wordt geboren. Manu is in feite de spirituele levensboom van elke planeetketen van het gemanifesteerde zijn. Manu is dus in één opzicht de derde logos, zoals de vader-moeder, Brahma en prakriti, de tweede is; en de eerste is wat we de ongemanifesteerde logos noemen, of Brahman (onzijdig) en zijn kosmische sluier pradhana.

Met andere woorden, de tweede logos, vader-moeder, brengt manifestatie teweeg door middel van hun zoon, die in een planeetketen Manu is, de eerste van de manu's die in het oude hindoeïstische Svayambhuva wordt genoemd.

Gedurende een dag van Brahma, of periode van zeven ronden, **verschijnen veertien secundaire of lagere manu's als beschermers en behoeders van de ras cyclussen of levensgolven.*** (Zie H.P. Blavatsky, *De geheime leer*, vooral 2:346-50; zie ook manvantara.) anu is eveneens de naam van een bekende wetgever uit het oude India, die de *Wetten van Manu* (*Manavadharmasastra*) zou hebben geschreven.

Occulte woordentolk, blz. 116

© 2011 Theosophical University Press Agency
Daal en Bergselaan 68, 2565 AG Den Haag

* **Aanvulling 1. (JB):** In het bovengenoemde uittreksel uit de Occulte Woordentolk wordt over veertien secundaire of lagere Manu's enz. gesproken. Strikt gesproken zijn er zeven, maar in het Sanskriet heeft de Manu aan het begin van de cyclus een ander naam dan aan het einde van de cyclus. In de Theosofische literatuur wordt deze entiteit een Wortel Manu of Boeddha genoemd en aan het einde van de cyclus een Zaad Manu of Boeddha genoemd. Zie voor gedetailleerde opsomming GL 2: 348-49.

Theosofisch Genootschap (Pasadena)

Studiegroepen. | Skype studiegroepen. | Correspondentie cursussen.

Opgedragen door "H. P. B." Aan al haar Leerlingen opdat zij mogen leren en op hun beurt onderrichten.

Studie aanwijzingen in de Geheime Leer.

Aanvulling 2. (JB) Een Manu kan men in een beeldspraak vergelijken met een "Zwerm vogels" of een "School Vissen". G de Purucker noemt in het bijgevoegde artikel Een Manu met Sísta's als een collectief met "Monadische eieren.

11. Algemene aanvulling op blz 2+3; zie GL 2: 158, bovenaan wordt vermeld: De Inca's, zeven in getal, hebben de aarde na de grote vloed opnieuw bevolkt.

12. Blz 4. Zondvloed. Vloed of zondvloed, heeft meerdere betekenissen en kan met de Kosmologische, Astrologische (soms ook Siderische genoemd), en Geologische sleutels worden begrepen. Elke letterlijke interpretatie leidt tot verkeerde conclusies.

- De samensteller van dit document is geen ingewijde in de esoterische mysteries van Samothrake en kan daarom ook geen informatie over dit onderwerp verschaffen
- De Bijbelse zondvloed is symbolische want er heeft nooit een algemene stortvloed over de gehele aarde plaats gevonden.
- Kosmologisch. De rustperioden tussen een Manvantara, de pralaya wordt ook wel een kosmisch vloed genoemd.
- Geologische zondvloed (en) Zie GL 2:353 – 354
- Astrologisch of Siderische vloed zie GL 2: 875 en lees ook de belangrijke voetnoot op deze bladzijde.

13. Blad 5.

1) Dat het ras dat zich ging voortplanten, enz.

Opmerking (JB): In de esoterische filosofie wordt een onderscheid gemaakt tussen scheppen en voortplanten. In de Androgyne fase van de mens, voor de scheiding van de geslachten, het moment van evenwicht, werden de nakomelingen geschapen door de "zonen van denkvermogen" door Kryasakti. Voortplanting vindt plaats sinds het midden van het 3^e ras, door de twee geslachten. Aan het einde van het 5^e ras begint de terugkeer naar de Androgyne, de ongeslachtelijke status en zullen de nakomelingen in de verre toekomst weer worden geschapen door Kryasakti

Dit zal niet vanzelfsprekend gebeuren, het beginnend duale denkvermogen in het midden van het 3^e ras heeft de bipolariteit in de toen androgyne mens tot stand gebracht met gevolg de scheiding van de geslachten. Door het non duale homogene intuïtieve denken zal de mensheid de androgyne status weer terug verkrijgen. De voorbereidingen zijn al in gang gezet, de verschillen tussen mannen en vrouwen zullen niet verdwijnen, maar mannen en vrouwen zullen meer op elkaar gaan lijken.

2) Dat de Babyloniërs in de tijd van de val, enz.

Het begrip "de Val" kent meerder betekenissen. In dit geval verwijst het naar de "Val in het stof"

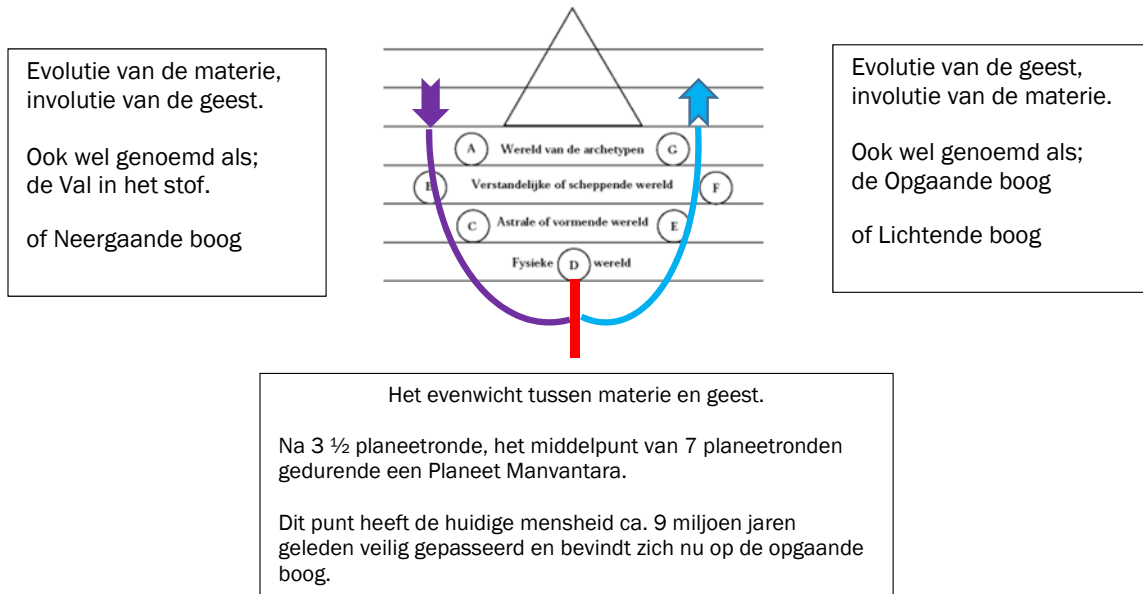
In stanza VIII, de zonde van de verstandeloze mensen blz. 207. ev, wordt een andere betekenis van "de Val" bestudeerd.

Theosofisch Genootschap (Pasadena)

Studiegroepen. | Skype studiegroepen. | Correspondentie cursussen.

Opgedragen door "H. P. B." Aan al haar Leerlingen opdat zij mogen leren en op hun beurt onderrichten.

Studie aanwijzingen in de Geheime Leer.

- 3) Dat deze zeven goden, die elk een groep mensen **hebben geschapen**.
(Aanvulling JB)
Deze zeven koningen komen overeen met de eerder genoemde zeven Elohim, Manu's, Wortel Boeddha's en Inca's.

Er zijn in de Babylonische fragmenten twee zogenaamde "scheppingen"
Aanvulling (JB). De eerste door de pitri's – Elohim. De tweede schepping met het verlies van de Androgyn status, de scheiding van de geslachten. Dit wordt in verschillende culturen de tweede schepping genoemd.

14. Blz.6

- I. De Continenten waarop de vier grote Rassen, enz. Zie bijgevoegd uittreksel "Het Noordpool Continent" Aspecten van de Occulte Filosofie blz. 576 ev.

De "Poolster er wakend oog op houdt, enz." **Aanvulling JB:** We hoeven nooit op zoek te gaan naar een fysieke Poolster, waar bij we ons ook zouden moeten afvragen welke Poolster dit dan zou zijn, want de Aarde kent niet één as, maar twee assen. Bestudeer het volgende uittreksel uit "de Bron van het Occultisme: "

Theosofisch Genootschap (Pasadena)

Studiegroepen. | Skype studiegroepen. | Correspondentie cursussen.

Opgedragen door "H. P. B." Aan al haar Leerlingen opdat zij mogen leren en op hun beurt onderrichten.

Studie aanwijzingen in de Geheime Leer.

In feite verandert iedere planeet of bol in het zonnestelsel, zichtbaar of onzichtbaar, in haar planetaire manvantara in de loop van de tijd langzaam de stand van haar omwentelingsas; de helling van de aardas neemt daarbij door de eeuwen heen langzaam toe (of af). Zo komt het dat de as van de aarde in een bepaalde tijd rechtop staat – het vlak van haar equator valt dan samen met het vlak van de ecliptica – en dan is het overal op de bol het hele jaar door lente. In andere tijden lopen de polen van de aarde, d.w.z. de aardas, evenwijdig met het vlak van de ecliptica, of met de eigen baan van de aarde. Deze langzame inclinatiebeweging gaat door tot wat de Noordpool is bij wijze van spreken omlaag wijst en de Zuidpool omhoog. De polen zijn dan omgekeerd; en de inclinatiebeweging gaat door tot de Noordpool tenslotte haar vroegere positie in de ruimte weer inneemt, waarbij de aardas rechtop staat gerekend ten opzichte van het vlak van de ecliptica.

Een omkering van de polen brengt gewoonlijk grote continentale veranderingen teweeg, met daaruit voortvloeiende karmische wijzigingen in het lot van de mensenrassen, zoals die welke optraden in de lange loopbaan van het vierde wortelras, het Atlantische. Het zal duidelijk zijn dat een langzame verandering in de stand van de aardas miljoenen jaren vergt; en het omkeren van de polen brengt een retrograde rotatie teweeg van de op deze wijze omgekeerde bol

Bron van het occultisme, blz. 385-6

© 2006 Theosophical University Press Agency

Daal en Bergselaan 68, 2565 AG Den Haag

Aanvulling JB: Het verwisselen van de plaats van de Noordpool in die van de Zuidpool, duurt 1 080 000 jaren, de Maha Yuga van de Poolas, verdeeld in de Yuga's: 1, 2, 3,4. Besef goed dat de Yuga's allemaal de onderverdeling van 1, 2, 3, 4 of omgekeerd 4, 3, 2,1 kennen, maar niet aan elkaar gelijk zijn. De Yuga's van een ras verschillen in duur met de Yuga's van de Poolas.

In dit verband is een interessante passage op GL 2: 399, 9^e regel van boven waar HPB over de Egyptische Dierenriem schrijft: " de polen drie keer van plaats zijn verwisseld".

Deze "poolster" is een mystieke versluiering voor een geestelijke bestuurder, een Dhyana Boeddha die vanuit de hogere sferen van ons Zonnestelsel een wakend oog houdt op het gebied van de Sista's.

II. Blz. 6 Het onvergankelijke Heilige land. Zie GL 2:451-453

Blz 6. Het land van de Hyperboreeërs, enz.

Aanvulling JB. Hier moeten we ook niet gaan zoeken naar een fysiek land. Zoals op blz. 1, punt 3 van deze aanwijzingen is aangegeven waren de embryomonaden etherisch, voortgebracht door de Elohim (Goden), de

Theosofisch Genootschap (Pasadena)

Studiegroepen. | Skype studiegroepen. | Correspondentie cursussen.

Opgedragen door "H. P. B." Aan al haar Leerlingen opdat zij mogen leren en op hun beurt onderrichten.

Studie aanwijzingen in de Geheime Leer.

zonen van denkvermogen. Deze elohîm (goden) verbleven langere tijd op aarde, maar dat wil niet zeggen de materiële Bol D waar wij nu op leven. Beschouw de Loka's van de Bijlage "de vier werelden" en de bijlage: "Ons Geestelijk huis".

Een enkele aanwijzing naar onze stoffelijke bol in de 4^e ronde is te vinden in GL 2: 11 waar wordt aangegeven dat Groenland, en Spitsbergen restanten zijn. In GL 2: 880-881 wordt ook verwezen naar het huidige Zweden en Noorwegen. In ieder geval het gebied binnen de Poolcirkel. In de gehele Geheime leer kunnen we bestuderen dat de Hyperboreeërs afstammen van de Titanen (Grieks), Daiteyas (Sanskriet), Daksa (Sanskriet)

In de gehele wereldliteratuur worden deze wezens als Duivels afgeschilderd, zoals Lucifer in de Christelijke leer. Het woord Titaan of Reusachtig heeft twee betekenissen, een Kosmologische waarbij de Titaan of de 3^e klasse van Dhyan Chohan de taak op zich neemt om als Manasaputra af te dalen en licht te geven aan de mensheid in het 3^e ras. En een Aardse betekenis, dat zij de voorouders zijn van het Atlantische Reuzen ras.

Zie: Daitya(s) Encyclopedic Theosophical Glossary en GL 1: 454 laatste paragraaf en vervolg op blz. 455,

Bemerk dat dit stukje tekst is samengesteld uit verschillende esoterische sleutels; Astrologisch (astronomie is voortgekomen uit de Vedische en Chaldeeuwse astrologie), Geologisch, Antropologisch en Metafysica. **Het gevaar van een letterlijke interpretatie ligt altijd op de loer !!**

Het Heilige land. Aanvulling op het woord de **Heilige Land**. Zie GL 2: 451 met de bijbehorende voetnoten.

III. Blz. 7. Tekst spreekt voor zich.

IV. Blz. 8. Tekst spreekt voor zich.

V. Blz. 8 10^e regel van boven. Maar omdat de opvolging enz.

Aanvulling JB: Deze logische opmerking van HPB heeft te maken dat de evolutie van de rassen van oost naar west rond de Aardbol verloopt. Een nieuw ras, subras, sub-subras begint haar ontwikkeling op het Noordpool continent, de plaats van de sishta's. Zij verloopt van oost naar west. Ten gevolge van de verplaatsing van de Noordpool naar de positie van de Zuidpool verloopt de menselijke evolutie als een spiraal om de Aardbol. Zie verder:

Elk nieuw ras – of het nu een wortelras of een onderras is, een familieras of een van de kleinere vertakkingen – wordt in het noorden geboren. Wanneer het in kracht toeneemt en zijn vermogens begint te tonen of voort te brengen, strekt het zich naar het zuiden uit, precies zoals de Engelse dichter [George Berkeley] zegt: 'Het rijk richt zich naar het

Theosofisch Genootschap (Pasadena)

Studiegroepen. | Skype studiegroepen. | Correspondentie cursussen.

Opgedragen door "H. P. B." Aan al haar Leerlingen opdat zij mogen leren en op hun beurt onderrichten.

Studie aanwijzingen in de Geheime Leer.

westen', en volgt daarbij de zon. Dit is juist. Evenzo begint elk ras in het noorden, en door de eeuwen heen reist het spiraalsgewijs naar het zuiden; en alle rassen – wortel-, onder-, of familierassen of vertakkingen – eindigen hun ontwikkeling in het zuiden beneden de evenaar.

Dialogen van G. de Purucker, blz. 460-61.

© 2005 Theosophical University Press Agency
Daal en Bergselaan 68, 2565 AG Den Haag

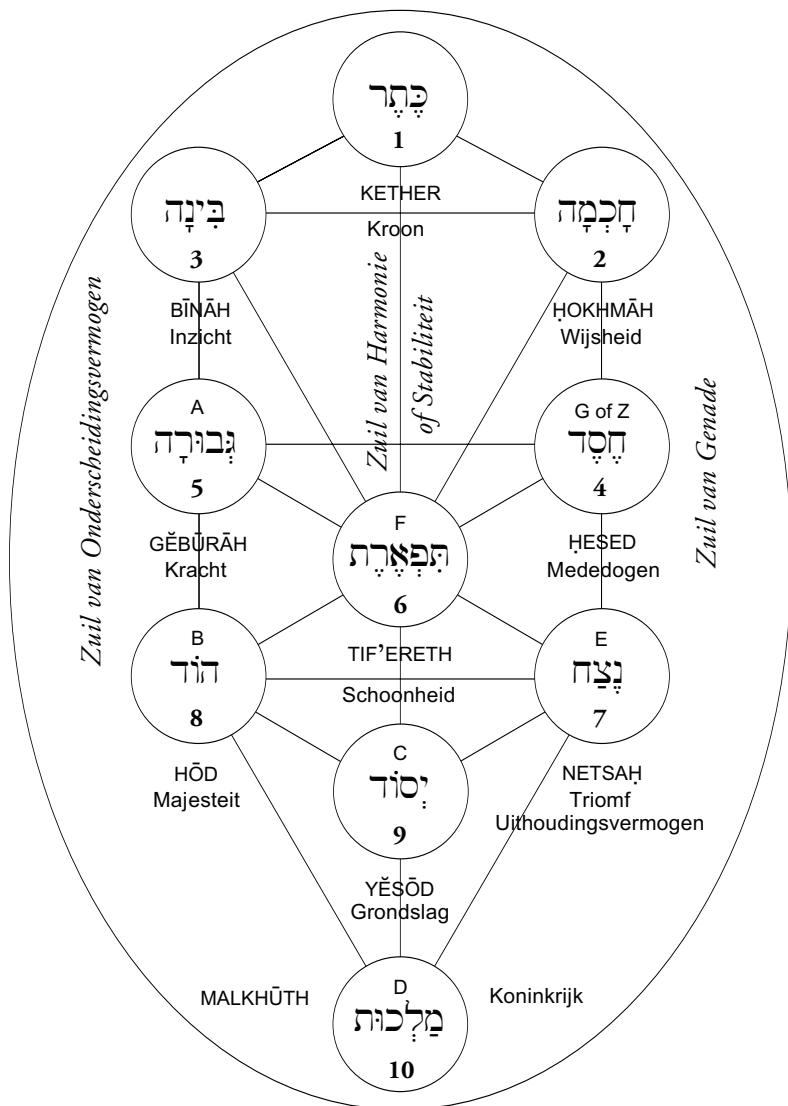
Blz.8 4^e regel van onder, het bestaand van een kolossale reus en dat hij 18 000 000 jaren geleden al bestond enz. Zie de berekeningen van de Arya Samaj school GL 2: 73, onderaan en verder de tabellen op blz. 74 en 75. Zie in het bijzonder voetnoot 3 op blz. 74. Zie verder ook GL: 2: 166.

Blz. 9. De commentaren van HPB op de wispelturige, speculatieve berekeningen van de wetenschap zijn enerzijds wel achterhaald, anderzijds gaat men nu ook vandaag er nog mee verder. Dinosaurussen zijn verdwenen door een grote meteor inslag en op andere stelsels in de ruimte is geen leven want er is geen water. Daar werpt de Geheime Leer een heel ander licht op waar we uitvoerig op terug komen.

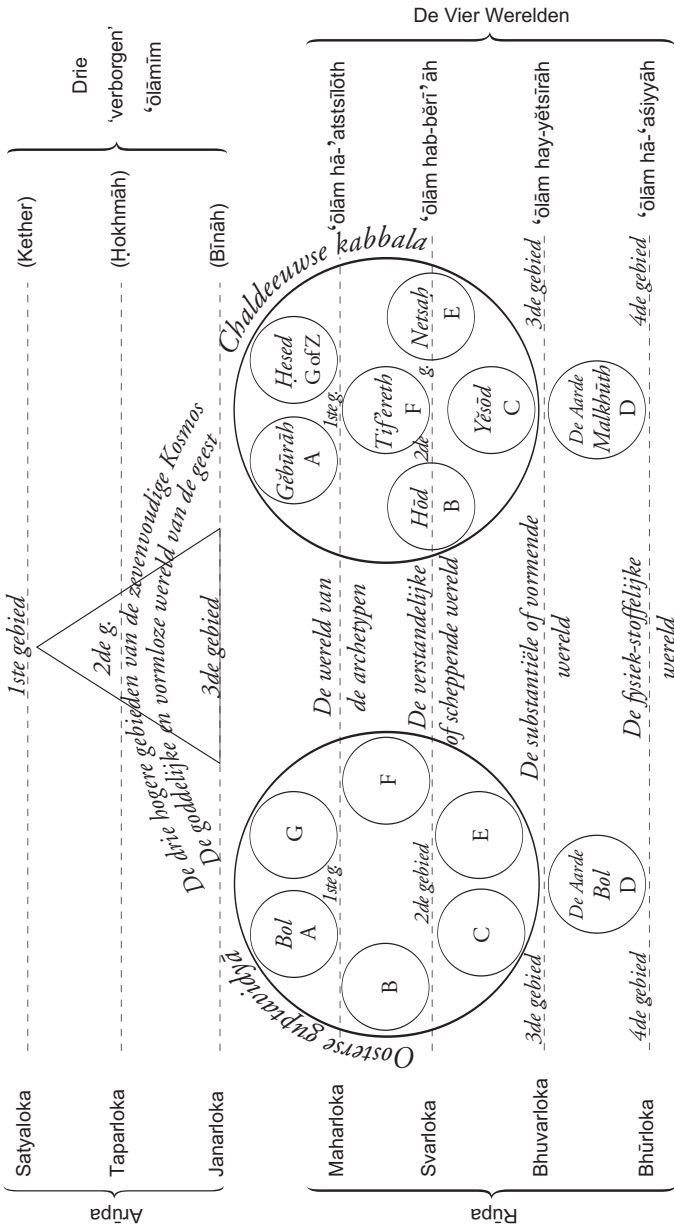
Bewustzijn is niet gebonden aan een vorm, mensen van ons soort 2/3 goddelijk maar nog 1/3 dierlijk en daar grotendeels het bewustzijn in heeft geprojecteerd, bevinden zich op de daarmee overeenkomende lagere stelsels. Bewustzijn kan elke vorm als een voertuig gebruiken, zichtbaar of onzichtbaar voor ons.

15. Blz. 9 - 11. Lees en bestudeer de Esoterische en wetenschappelijke Chronologie op deze bladzijden. Zie voor aanvulling in een uitgebreid hoofdstuk: De duur van de geologische tijdperken GL 2: 785 – 831, voor dit onderwerp de tabellen op blz. 809-814.

׳EIN SÖF אין סוף Het Grenzeloze

De sefiröth-boom

Aangepast uit *De Geheime Leer* 1:228

dellijk boven onze eigen bol voorstellen en respectievelijk aan de linker-
kant C en rechts E worden genoemd. Op het gebied daarboven plaatsen

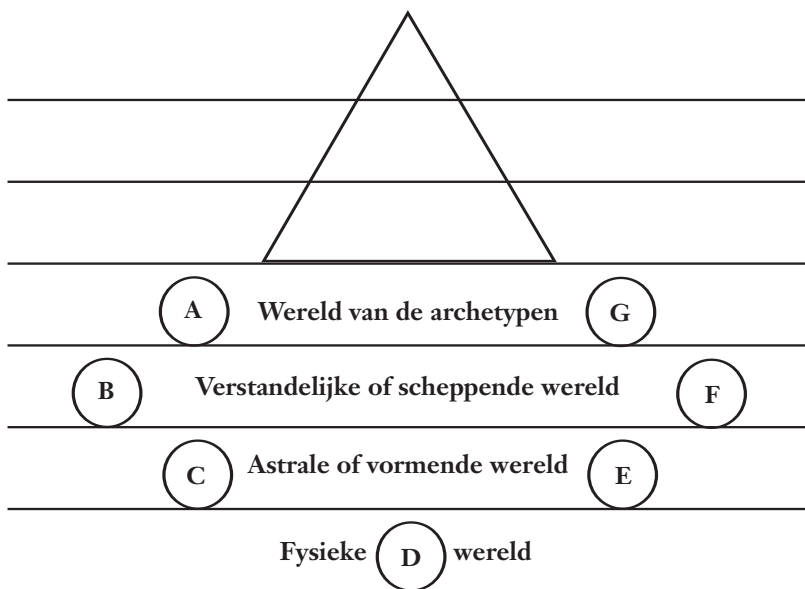

Diagram 1

we nog twee bollen en noemen deze respectievelijk links B en rechts F. En op het gebied daarboven, het vierde kosmische gebied omhoog geteld tekenen we weer twee cirkels die de hoogste twee bollen van onze keten voorstellen, respectievelijk links A en rechts G.

Bedenk dat deze kosmische 'gebieden' alleen gemakshalve zo worden genoemd. Het zijn in feite de zeven kosmische loka's en tala's van het kosmische stelsel, dat wil zeggen van het zonnestelsel. Maar elk hiervan is een echte wereld; ze zijn even echte werelden als de onze, die we waarnemen als we omhoogkijken en de sterren boven ons zien en naar de aarde kijken en de aarde onder onze voeten zien met de bomen die eruit opgroeien, de mensen en de andere bezielde wezens die erop lopen, enz. Elk van deze kosmische 'gebieden' is een wereld, maar elk is weer in zevenen onderverdeeld, in zeven afdelingen, die met elkaar 49 onderverdelingen vormen van de zeven hoofdverdelingen (of werelden) van het zonnestelsel.

Laten we dit toelichten aan de hand van een ander diagram. We trekken opnieuw zeven evenwijdige lijnen. En laten we zeggen dat deze

de laagste zonnewereld voorstellen, of het laagste zonnegebied van de zeven, de laagste kosmische wereld, onze wereld, de wereld waarin we

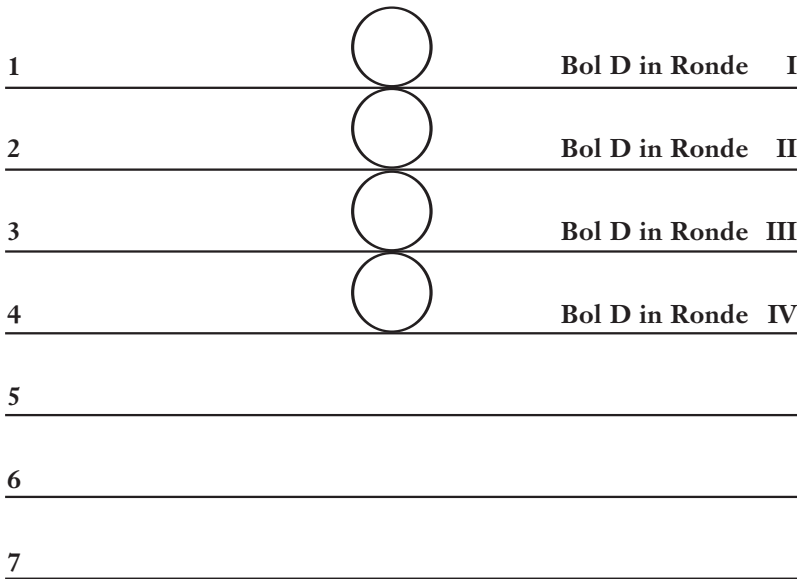

Diagram 2

nu zijn. Die is evenals alle andere zevenvoudig of verdeeld in zeven delen of afdelingen, die de stof of de geest voorstellen vanaf de grofste tot de hoogste graad van elk in *onze* wereld, vanaf de etherische (hoogste) tot de meest stoffelijke (laagste); en op één van deze gebieden bevindt zich nu onze bol Terra.

Hoe werkt de levensgolf in een bepaalde ronde? Voorlopig zullen we de voorafgaande drie bollen, A, B en C, op de neergaande boog buiten beschouwing laten en het alleen over onze eigen bol D of de aarde hebben. Deze zeven lijnen in de figuur zijn bedoeld om respectievelijk de zeven graden of materialisaties van de stof voor te stellen op het laagste van de zeven kosmische gebieden die van boven naar beneden toe steeds stoffelijker worden. Onze bol D is *in de eerste ronde* in het hoogste of bovenste van deze zeven subgebieden van ons eigen lagere kosmische gebied, en ons eigen kosmische gebied is, zoals u zich zult herinneren, het laagste van de zeven van alle kosmische gebieden. Het is het zevende en laagste. De levensgolf gaat gedurende ronde 1 door onze aarde, na haar tot ontwikkeling te hebben gebracht, een proces dat

we later in bijzonderheden zullen bestuderen; het is een proces van evolutionaire ontwikkeling dat vele miljoenen jaren in beslag neemt; en na haar bolronde 1 te hebben voltooid, verlaat ze onze bol D en gaat over naar de eerstvolgende hogere bol E. Goed. **Terwijl deze levensgolf in de stof afdaald in de eerste drie ronden, bevindt onze bol zich gedurende de eerste ronde op het hoogste subgebied van het laagste kosmische gebied of de laagste wereld. In de tweede of volgende ronde is onze bol verstoffelijkt en bevindt zich op het tweede subgebied omlaag geteld; in de derde ronde is hij nog meer verstoffelijkt op het derde subgebied daaronder; in ronde 4, dat is waar we nu zijn, heeft onze bol zijn grofste toestand van stof bereikt; de omlaaggaande fase van de cyclus eindigt en het opklimmen begint.**

Hoe staat het met de subgebieden 5, 6, en 7? Die gebieden houden verband met het lot van wezens die het linkerspad hebben gevolgd en die tenslotte het diepste punt van verstoffelijking op het zevende sub-gebied of het grofst mogelijke en het laatste in ons zonnestelsel hebben bereikt.

We zien dus dat de levensgolf bij het volbrengen van haar eerste ronde, ronde 1, zoals dit in Diagram 1 wordt geïllustreerd (tijdens haar neergaande boog door de laagste vier kosmische werelden of gebieden) door het hoogste subgebied of de hoogste subwereld van elk van deze laagste vier kosmische werelden heengaat en dan in elk van die kosmische werelden een bol vormt, één van de dan-in-de-maak-zijnde zeven bollen van de keten. Is dat duidelijk? In ronde 1 vormt de levensgolf bol A op het hoogste subgebied van de vierde kosmische wereld of het vierde kosmische gebied. Zie het diagram. In ronde 1 vormt de levensgolf bol B op het hoogste subgebied van de vijfde kosmische wereld of het vijfde kosmische gebied. In ronde 1 vormt de levensgolf bol C op het hoogste subgebied van de zesde kosmische wereld of het zesde kosmische gebied; en het gaat evenzo met de laagste bol D, onze aarde; en in de *opgaande* reeks zien we dat de bollen E, F en G op overeenkomstige wijze worden gevormd, elk op het hoogste subgebied van de respectieve kosmische werelden of gebieden. Ronde 2 begint (na het lange, lange planetaire nirvāṇa) op bol A op het *tweede* subgebied van de vierde kosmische wereld of het vierde kosmische gebied; dan gaat de levensgolf naar bol B op het *tweede* subgebied van de vijfde kosmische wereld of het vijfde kosmische gebied; dan naar bol C op het *tweede* subgebied van de zesde kosmische wereld of het zesde kosmische gebied; dan naar bol D (onze aarde) op het *tweede* subgebied van de zevende of laagste kosmische wereld of het zevende of laagste kosmische gebied. Op dezelfde

WAT ZIJN DE ŚISHṬA'S?

Betreft: Brief 15, blz. 101-6

Wat zijn de śishṭa's? Śishṭa is een Sanskrietwoord dat 'overblijver' of 'overblijfsel' betekent. Het is een technische term die slaat op de verst geëvolueerde wezens van een levensgolf – of zo u wilt van een rijk zoals het mensenrijk, het dierenrijk, het plantenrijk of het delfstoffenrijk. Het slaat op de verst geëvolueerde vertegenwoordigers van een natuurrijk die als de vertegenwoordigers ervan op de bol achterblijven, wanneer de monaden van het grootste deel van de wezens van dat rijk verdergaan naar de volgende bol en die bol binnengaan om daar hun ervaringen op te doen.

Neem het mensenrijk. Wanneer ons mensenrijk of onze levensgolf zijn zevende wortelras bereikt en beëindigt, is dat het laatste wortelras dat wij in deze huidige ronde op deze bol hebben. Met andere woorden, wanneer het rijk het einde bereikt van zijn evolutie op deze bol D, gaat de meerderheid van de mensen over naar de volgende bol van onze keten, zoals vogels door de ruimte vliegen en wegtrekken, zoals eenden en ganzen en andere vogels doen. Maar die mensen die op onze aarde achterblijven, de overblijvers of śishṭa's van onze menselijke levensgolf, zijn de verst ontwikkelde vertegenwoordigers van onze menselijke levensgolf. Daar zijn twee redenen voor. Ten eerste: wanneer de levensgolf terugkeert naar deze bol aarde, na zijn ronde over de bollen te hebben voltooid, verrijkt met de uitgebreide schat aan ervaringen die in die tussentijd is opgedaan, zijn natuurlijk alleen de verst geëvolueerde vertegenwoordigers van onze levensgolf in staat de monaden of zielen van de binnenkomende levensgolf te ontvangen in de ronde die op de onze volgt. Lichamen van lagere orde zouden slechts inferieur zijn. Het moeten de hoogst ontwikkelde mensen zijn om de mensen van de vijfde ronde op bol D te vormen.

Hoe komt het dat deze mensen, die de śishṭa's zullen zijn van de menselijke levensgolf, zoveel verder zijn geëvolueerd dan de meeste mensen? Dat komt omdat door de individuele inspanning, aspiratie, zelfbeheersing, het verlangen naar ontwikkeling en meer te zijn en meer te worden, met andere woorden door de overheersende kracht van de opwellende geest van schoonheid en heiligheid, dit aanwakkerende innerlijke vuur

hen heeft gemaakt tot de *avant coureurs*, de voorlopers van onze levensgolf. Ze zijn de meerderheid van de levensgolf vooruitgesneld, zijn teruggekeerd en zijn daarom nu wat we vijfderonders noemen. Ze voelen zich niet ertoe aangetrokken deel uit te maken van de grote massa van de menselijke levensgolf, door alle bollen van de opgaande boog te moeten gaan en omlaag langs de neergaande boog tot ze onze bol weer bereiken, want dat hebben ze individueel al gedaan. Ze zijn al vijfderonders. Ze hebben de vijfde ronde doorlopen, maar niet volledig. Ze hebben de vijfde ronde doorlopen tot aan onze aarde. Dan worden ze, bij wijze van spreken, hier op onze aarde vastgehouden. Ze zijn vooruitgelopen op de levensgolf van de mensheid tot het einde van de vierde ronde en omlaag langs de bollen tijdens het begin van de vijfde, tot ze onze aarde bereiken, waar de menselijke levensgolf zich nog steeds bevindt. Ze zijn ver vooruitgelopen op de grote massa van de levensgolf; als ze dus onze aarde bereiken, blijven ze daar totdat tijdens de vijfde ronde de meerderheid van het mensenrijk of de levensgolf – na langs de bollen te zijn gegaan – onze bol D, de aarde, weer bereikt. Hier op bol D leven de menselijke vormen nog steeds al die honderden miljoenen jaren, maar als een vijfderonde ras, als *śiṣṭā's*. Ze zijn geëvolueerd, maar wel heel langzaam. Ze zijn hier in zekere zin als een offer, want in plaats van te proberen de menselijke levensgolf voor te blijven, en hun zesde ronde te doorlopen, tenminste gedeeltelijk, zien ze daarvan af, om achter te kunnen blijven totdat de minder gevorderde leden van de menselijke levensgolf naar bol D terugkeren tijdens de vijfde ronde, om zo de lichamen, de leraren en de gidsen te verschaffen. Herinnert u zich wat alle grote religies van de mensheid hebben geleerd? Dat wij in het beginstadium van ons menszijn door grote wezens, ingewijden, adeptkoningen die mens waren, werden onderwezen; zij onderrichtten de vroege rassen en plantten in hun denkvermogen de fundamentele gedachten over waarheid, gedragsregels en alle wetenschappen. Het is wonderlijk hoe eensluidend al deze grote oude denkstelsels zijn; en daarop wordt hier gezinspeeld. Toen de monaden van de levensgolf – we gaan nu terug naar onze ronde, de vierde – deze aarde bereikten, vonden ze daar hun *śiṣṭā's* van de derde ronde, menselijke *śiṣṭā's*, de verst geëvolueerden aan het einde van de derde ronde; en deze menselijke *śiṣṭā's* ontvingen de binnenkomende monaden, verschaften hen lichamen om hun evolutie te beginnen enzovoort.

Nog een gedachte. Het is iets dat ik al eerder heb uitgelegd, maar men schijnt het te zijn vergeten. In dit hoofdstuk waarin de meester de zeven

beginselen van onze aarde bespreekt, werd steeds weer ten onrechte gedacht dat het om de beginselen van onze zevenvoudige bol ging, en dat is onjuist. De meester noemt alleen de zeven beginselen van het sthūlaśārīra of het stoffelijk lichaam van onze bol D; precies zoals ik u zou kunnen opgeven wat ik terecht de zeven beginselen van mijn stoffelijk lichaam zou kunnen noemen. Het stoffelijke aspect heeft zeven beginselen of onderaspecten en daar had de meester het over. Let nu op het verschil: Onze bol D, de *bol*, ik spreek niet over een keten, onze *bol* D is zevenvoudig. Hij heeft zijn zeven beginselen zoals elk wezen in de natuur en elk van deze zeven beginselen, waaronder het stoffelijk lichaam van de aarde, is op zijn beurt zevenvoudig. Zo heeft onze bol D zijn ātman, niet alleen maar een diffuse ether om de aarde heen die de ātman is van het sthūlaśārīra van onze bol, maar zijn eigen goddelijke monade of ātman, zijn buddhi, zijn manas, zijn kāma, zijn liṅgaśārīra (zijn astrale licht), zijn prāṇa, wat wij elektriciteit noemen, zijn sthūlaśārīra, dat het grofstoffelijke lichaam van de aarde is dat we om ons heen zien. Toen de meester hier dus de zeven beginselen van de aarde beschreef, beschreef hij de zeven fasen of aspecten, noem ze beginselen zo u wilt, van het sthūlaśārīra van de bol.

Er zijn strikt genomen tien klassen van pitri's: drie arūpa of betrekkelijk vormloze, die de agnishvāta- of kumāra-klasse worden genoemd en die zonnewezens waren; en de andere zeven, de rūpa, of zij die een vorm hebben en die de maanpitri's waren. Van deze zeven klassen waren de hoogste drie ook betrekkelijk arūpa, terwijl er vier duidelijk rūpa waren. Toen de tijd voor de evolutie van de mens op deze bol was aangebroken, verschenen de zeven klassen van de maanpitri's – die op deze bol kwamen van de eraan voorafgaande bol C van onze planeetketen – op de noordpool en wekten de śiṣṭa's of zaden van de mensheden die op deze bol D waren achtergebleven toen de vorige ronde vele, vele eeuwen geleden was geëindigd.

Het is niet helemaal juist om over deze zeven astrale mensheden te spreken als zeven rassen, want dat woord rassen zou in dit geval misleidend kunnen zijn. Ik zou ze liever zeven embryonale astrale mensheden noemen; en elk daarvan is het product van een van de zeven klassen van maanpitri's. Vooral de laagste vier klassen van maanpitri's gaven aan deze oorspronkelijke mensheden hun fysieke vorm.

Zo begon het drama van de huidige menselijke evolutie op deze vierde bol in deze vierde ronde. Vanaf die tijd begonnen de zeven astrale mensheden hun evolutionaire ontwikkeling als het eerste wortelras en ze zetten die voort, elk op haar eigen gebied, tot de tijd aanbrak voor het verschijnen van het tweede wortelras. Tegen die tijd hadden de zeven oorspronkelijke mensheden zich vermengd en waren ze als afzonderlijke individuele mensheden verdwenen. Het eerste wortelras versmolt toen met en werd het tweede wortelras. Al in het eerste wortelras, en onder de zeven astrale embryonale mensheden van die allereerste tijd, openbaarden zich zeven graden of verschillen in evolutionaire ontwikkeling, van de laagste mensheid opklimmend tot de hoogste of zevende, waarin het begin van de zelfbewuste en denkende mens zich zelfs toen al aftekende.

wortelras op deze bol in deze ronde. De rib duidt op de scheiding van de tweeslachtige mensheid uit die tijd in twee seksen; en 'rib' is slechts één vertaling van het Hebreeuwse woord, dat een 'zijde' of een 'deel' betekent. Dit verhaal doet denken aan de mystieke en quasi-historische geschiedenis die Plato vertelt in zijn *Symposium* [Gastmaal] (§ 190) waarin hij zegt dat de oorspronkelijke mensheid een bolvorm bezat, sterk en machtig was, maar wat temperament en eerezucht betreft kwaadaardig was; zodat Zeus deze wezens, om hun boze handelingen in te perken en hun kracht te verminderen, in tweeën sneed, bijna zoals men een ei in tweeën deelt met een haar.

Śiṣṭā's en manu's

De meest ontwikkelde (de maan)monaden bereiken het menselijke kiemstadium in de eerste ronde; ze worden tegen het einde van de derde ronde aardse, hoewel heel etherische mensen, blijven op de bol tijdens de 'obscuratie'periode als het zaad voor de toekomstige mensheid in de vierde ronde, en worden zo de pioniers van de mensheid bij het begin van de huidige vierde ronde. Anderen bereiken het menselijke stadium pas tijdens latere rondes, d.w.z. in de tweede, de derde, of in de eerste helft van de vierde ronde. En tenslotte zullen de meest vertraagden, dat zijn diegenen die na het keerpunt in het midden van de vierde ronde nog gebruikmaken van diervormen, tijdens dit manvantara helemaal geen mensen worden. Zij zullen pas bij het afsluiten van de zevende ronde de grens van het mens-zijn bereiken, om na *pralaya* op hun beurt in een nieuwe keten te worden binnengeleid – door oudere pioniers, de voorvaderen van de mensheid, of de zaad-mensheid (*śiṣṭā*), namelijk de mensen die aan het einde van deze rondes aan het hoofd van allen zullen staan.

– *De Geheime Leer*, 1:211

Er is in de theosofische literatuur betrekkelijk weinig geschreven over de śiṣṭā's, hun eigenschappen en de belangrijke rol die ze in de natuur spelen.

Het Sanskrietwoord śiṣṭā komt van de werkwoordswortel *śiṣh*, achterlaten, achterblijven, zodat het voltooid deelwoord śiṣṭā, overblijfsel, achtergelaten, enz., betekent. Het is interessant dat śiṣṭā ook kan worden afgeleid van de werkwoordswortel *śas*, beheersen, regeren, onderwijzen, zodat dit verleden deelwoord śiṣṭā, beheerst, goed geregeld en zodoende geleerd, uitverkoren, wijs, enz., betekent, en daarom hoogste of voornaamste. Het is heel merkwaardig dat het voltooid deelwoord van elk van deze werkwoordswortels betekenissen heeft die de esoterische leer noemt als de kenmerkende eigenschappen van de śiṣṭā's zelf.

De śiṣṭā's zijn dus de hoogste vertegenwoordigers van een levensgolf, of anders gezegd van een monadische klasse, die op een bol van een planeetketen achterblijven wanneer die bol zijn periode van obscuratie ingaat. Wanneer een levensgolf haar zeven rassen op een bol heeft voltooid, gaat het overgrote deel ervan over naar de volgende bol tijdens

de ronde, maar ze laat haar hoogste vertegenwoordigers achter en dat zijn de śiṣṭā's, de overblijvers, die daar worden achtergelaten om diezelfde levensgolf, bij haar terugkeer naar dezelfde bol, te voorzien van de levenszaden die haar in staat stellen zich weer te vermenigvuldigen.

Men moet de śiṣṭā's niet verwarren met de manu's. In diverse passages van *De Geheime Leer* spreekt HPB over de manu die een begin maakt met de evolutie van een levensgolf op een bol en dan een wortel-manu is, en over de manu die achterblijft wanneer de levensgolf een bol verlaat en dan een zaad-manu is. Dit toont duidelijk aan dat de manu's en de śiṣṭā's zeer nauw verbonden zijn, zozeer zelfs dat ze in bepaalde opzichten identiek zijn; toch zijn ze niet over de hele linie identiek.

De levensgolven maken, zoals gezegd, na elkaar hun rondgang langs de bollen van de keten, zodat de eerste klasse die op het evolutietoneel verschijnt het eerste elementenrijk is, en wanneer het zijn zeven ringen of wortelrassen heeft doorlopen, doet het tweede elementenrijk hetzelfde, op zijn beurt gevolgd door het derde, en wanneer dit laatste zijn ringen heeft voltooid, verschijnen de monaden van het mineralenrijk om hun zevenvoudige kringloop te volbrengen; ze worden opgevolgd door het planten-, het dieren- en het mensenrijk en tenslotte door het eerste, tweede en derde rijk van dhyāni-chohans.

Wanneer een van deze tien rijken een bol verlaat om over te gaan naar de volgende bol van de keten, laat het zijn meest volledig ontwikkelde individuen als śiṣṭā's achter, en maakt de aldus verlaten bol een korte periode van obscuratie door, waarna hij ontwaakt voor het binnenstromen van de eerste vertegenwoordigers van de volgende levensgolf of het volgende rijk. Intussen blijven de śiṣṭā's van het voorgaande rijk op de bol achter tot de grote meerderheid van hun eigen levensgolf, die nu op haar ronde langs de andere bollen trekt, terugkeert; en dan voelen deze śiṣṭā's de binnenkomst of invloed van hun eigen terugkerende levensgolf en reageren daarop door in aantal toe te nemen en verschaffen zo de voertuigen waarin het overgrote deel van de levensgolf zich na verloop van tijd zal belichamen als het eerste wortelras van de nieuwe ronde op die bol.*

*In haar tijdschrift *The Theosophist* (maart 1886, blz. 352; *CW* 7:44&vn) schrijft H.P. Blavatsky dat er in de Veda's 'wordt gezegd dat aan het einde van elk *manvantara* de *pralaya* volgt, of de vernietiging van de wereld waarvan er maar één bekend is aan en verwacht wordt door de christenen – en dat de *śiṣṭā's*, of overblijvers,

Men zou een fout maken als men aanneemt dat deze śiṣṭā's òf snel evolueren, òf evolutionair totaal geen vooruitgang maken, want beide veronderstellingen zijn onjuist. Hoewel de śiṣṭā's wanneer ze achterblijven altijd veel minder talrijk zijn dan het overgrote deel van de levensgolf, zetten ze niettemin, omdat ze de hoogste vertegenwoordigers van hun levensgolf zijn, hun evolutie voort, maar in een veel langzamer tempo dan wanneer de levensgolf zelf op de bol is; zodat ze gedurende de honderden miljoenen jaren voordat hun eigen levensgolf terugkeert, langzaam evolueren en zich regelmatig voortplanten, zij het in een quasi-passieve staat of toestand.

In het mensenrijk zijn deze śiṣṭā's belichaamde, reïncarnerende ego's en natuurlijk sterven ze en worden telkens weer herboren, en hebben de individuele ego's precies dezelfde postmortale bestemming die ze altijd hebben gehad. Bovendien blijft de menselijke śiṣṭā-groep – die min of meer nauwkeurig als illustratie dient voor alle andere śiṣṭā-groepen – niet gelijk in aantal, eenvoudig omdat ze voortdurend geleidelijk in aantal toeneemt door voorlopers, individuen die hun levensgolf voorbijstreven en zo de bol weer bereiken waarop de śiṣṭā-groep zich bevindt, maar sneller dan de hoofdmassa van de levensgolf. Deze śiṣṭā's, in ons geval de vijfde-ronders (en zeer zelden de zesde-ronders), blijven achter omdat ze hun vijfde ronde al hebben doorlopen en die daarom niet hoeven te herhalen; in feite kunnen ze hun evolutionaire ontwikkeling niet voortzetten tot de levensgolf hen inhaalt. Zo komt het dat de śiṣṭā's voortdurend, zij het langzaam, in aantal toenemen en wel met iedere miljoen jaren die voorbijgaan iets sneller, tot de levensgolf hun bol weer bereikt.

Ik heb hier gesproken over de śiṣṭā-groepen die tijdens een ronde op de verschillende bollen van onze planeetketen achterblijven; maar omdat de natuur in haar structuur en werkingen het principe van de analogie volgt, kent zij andere soorten śiṣṭā's dan de bol-śiṣṭā's. Er zijn

worden achtergelaten, zeven rishi's en één krijger, en alle zaden, voor de volgende menselijke 'vloedgolf van de volgende ronde'.

In een voetnoot hierbij verklaart ze dat volgens de hindoes deze acht personen śiṣṭā's worden genoemd, omdat ze de enige overgeblevenen zijn nadat alle anderen zijn vernietigd. Dan voegt ze eraan toe: 'Dit is de orthodoxe zienswijze. De geheime zienswijze spreekt over zeven ingewijden, die het dhyāni-chohanschap hebben bereikt tegen het einde van het zevende ras op deze aarde, die tijdens haar 'obscuratie' op aarde worden achtergelaten met het zaad van ieder mineraal, iedere plant en ieder dier, dat geen tijd had om tot mens te evolueren voor de volgende ronde of wereldperiode'.

bijvoorbeeld śiṣṭā's die van de ene stervende keten overgaan naar de volgende belichaming van dezelfde keten en daarom worden *deze* śiṣṭā-groepen de levenszaden of *wortel-śiṣṭā's* genoemd, die het manvantarische drama in de eerste ronde op bol A van de nieuwe belichaming van de keten openen.

Omdat ze niet langer śiṣṭā's zijn van evoluerende levensgolven die van bol tot bol van een keten gaan, zijn deze śiṣṭā-groepen die van de ene ketenbelichaming naar de volgende gaan niet zozeer in een lichaam gemanifesteerde individuele entiteiten, dan wel wat ik soms monadische bollen of monadische eieren heb genoemd.* Zo kan ook het menselijke ego, terwijl het in devachan is, worden gezien als een monadisch ei of een monadische bol, omdat het tijdens zijn gelukkige dromen binnen de spirituele monade – de devachānī is gehuld in zijn aurische ei – werkelijk een soort monadisch ei is, waaruit de komende mens in het volgende aardse leven zal groeien. Natuurlijk geldt wat hier over het monadische ei van het mensenrijk wordt gezegd, in beginsel evengoed voor de śiṣṭā-groepen van alle andere negen rijken of monadische klassen tussen de ketenbelichamingen.

Wanneer de nieuwe keten zich dus vormt, zijn het altijd de hoogste vertegenwoordigers van alle klassen die, in samenwerking met de elementalen van hun eigen klasse of soort, als het ware de ontwerpende 'architecten' worden, die het bouwplan op deze elementalen afdrucken zodat deze hun respectieve werk kunnen doen bij de bouw van de bollen van een keten. Wanneer dit bouwschema met behulp van de elementalen is ontworpen, beginnen de lagere vertegenwoordigers van elk van de verschillende rijken zich te manifesteren en verrichten op hun beurt *hun* respectieve taak van het gereedmaken van de verschillende grondvormen waarin de hoogste vertegenwoordigers zich later, als de tijd daar is, kunnen manifesteren.

Wat de manu's betreft geven de volgende fragmenten uit de geschriften van HPB de essentie van de leer weer:

Vaivasvata Manu (de manu van ons eigen vijfde ras en de mensheid in het algemeen) is de voornaamste gepersonifieerde vertegenwoordiger van de *denkende* mensheid van het vijfde wortelras; daarom wordt hij voorgesteld als de oudste zoon van de zon en een agnishvāta-voorouder. Omdat 'manu' is afgeleid van *man*, denken, is het beeld duidelijk. Het denken werkt eindeloos in op

*Vgl. *Beginselen van de Esoterische Filosofie*, hfst. 42.

de menselijke hersenen. Manu is en bevat dus het potentieel van alle denkende vormen die op aarde zullen worden ontwikkeld uit deze bepaalde bron. . . .

Manu is misschien de synthese van de mānasa, en hij is een enkelvoudig bewustzijn in die zin dat, terwijl alle cellen waaruit het menselijk lichaam bestaat verschillende en gevarieerde bewustzijnen zijn, er toch een eenheid van bewustzijn is die de mens is. Maar deze eenheid is, om zo te zeggen, niet een enkelvoudig bewustzijn: ze is de weerspiegeling van duizenden en miljoenen bewustzijnen die een mens in zich heeft opgenomen.

Maar manu is niet werkelijk een individualiteit, hij is de hele mensheid. Men kan zeggen dat manu een algemene naam is voor de pitri's, de voorvaderen van de mensheid. Ze komen, zoals ik heb aangetoond, van de maanketen. Ze schenken het leven aan de mensheid, want nadat ze de eerste mensen zijn geworden, schenken ze het leven aan anderen door hun schaduwen te ontwikkelen, hun astrale zelve. . . . Maar zoals de maan haar licht van de zon ontvangt, zo ontvangen de afstammelingen van de maan-pitri's hun hogere mentale licht van de zon of de 'zoon van de zon'. Voorzover wij weten zou Vaivasvata Manu een *avatāra* of een personificatie van MAHAT kunnen zijn, afgevaardigd door het universele denkvermogen om de denkende mensheid verder te leiden en de weg te wijzen.

– *Een Toelichting op de Geheime Leer*, blz. 87-8

Manu verklaart dat hij is geschapen door Virāj of Vaiśvānara (de geest van de mensheid); dit betekent dat zijn monade aan het begin van elke nieuwe kosmische activiteit emaneert uit het nooit rustende beginsel: die logos of UNIVERSELE MONADE (collectieve elohīm) die *uit zichzelf al* die kosmische monaden uitstraalt, die de middelpunten van activiteit worden – voorouders van de talloze zonnestelsels en van de nog ongedifferentieerde *menselijke* monaden, van planeetketens en van elk wezen daarop. Elke kosmische monade is 'Svāyambhuva', de ZELF-GEBORENE, *die het krachtencentrum wordt, waaruit van binnenuit een planeetketen voortkomt* (er zijn zeven van deze ketens in ons stelsel), en waarvan de uitstralingen weer evenzoveel Manu's Svāyambhuva worden (een geheimzinnige soortnaam, die veel meer betekent dan het schijnt); elk van deze wordt, als een menigte, de schepper van zijn eigen mensheid.

– *De Geheime Leer*, 2:350-1

Omdat het woord *manu* is afgeleid van de Sanskrietwortel *man*, denken, nadenken over, is een manu dus tegelijkertijd een denkend individu en een menigte lagere individuen of 'denkers' waaruit hij bestaat. Ons fysieke lichaam is een individu en is toch samengesteld uit een enorm aantal kleinere individuen, die elk afzonderlijk als entiteit een eenheid zijn, en toch ontegenzeggelijk behoren tot, en zijn opgenomen in

het lichaam als geheel. Dit is een nauwkeurige beschrijving van wat een logos is op kosmische schaal. Met andere woorden, wat een kosmische logos in de kosmos is – namelijk zowel de kosmische purusha als een menigte lagere monaden waaruit hij bestaat – is een manu op de kleinere schaal van een keten of een bol.

HPB drukt dit feit op haar eigen onnavolgbare wijze zo uit:

Dat al die manu's en rishi's met één soortnaam worden aangeduid, is toe te schrijven aan het feit dat zij *alle* de gemanifesteerde energieën van één en dezelfde LOGOS zijn, zowel de hemelse als de aardse boodschappers en uitingen van dat beginsel dat altijd in een toestand van werkzaamheid is; bewust in het tijdperk van de kosmische evolutie, onbewust (vanuit ons gezichtspunt) tijdens de kosmische rust, terwijl de logos slaapt in de schoot van DAT wat 'niet slaapt', noch ooit waakt – want het is SAT of *het Zijn*, en niet een wezen. Uit HET komt de grote onzichtbare logos voort, die alle andere *logoi* evolueert, de oorspronkelijke MANU, die het bestaan schenkt aan de andere manu's, die gezamenlijk het heelal en alles erin emaneren, en die als aggregaat de *gemanifesteerde* logos vertegenwoordigen. Daarom vernemen we uit de 'Toelichtingen' dat, terwijl geen dhyāni-chohan, zelfs niet de hoogste, zich volledig bewust kan zijn van 'de toestand van de voorafgaande kosmische evolutie', 'de manu's in eeuwigheid de kennis van hun ervaringen in alle kosmische evoluties behouden'.
– *De Geheime Leer*, 2:350

Een manu is dus een lagere logos, van een bol of van een hele keten, afhankelijk van de schaal die we hanteren; en is de mensheid als eenheid en als het enorme aantal menselijke ego's die in hun totaliteit de manu vormen. Daarom kunnen we over een levensgolf die haar evolutieproces op een bol begint, spreken als een wortel-manu, waaruit na verloop van tijd de zeven wortelrassen voortkomen; en we kunnen ook zeggen dat dezelfde levensgolf, wanneer ze de bol verlaat, de zaad-manu is, die verdergaat op haar ronde langs de andere bollen en weer een wortel-manu wordt wanneer ze die bol opnieuw bereikt.

Zoals eerder gezegd, zijn de manu's en de śiṣṭā's, hoewel zeer nauw verbonden, niet identiek, want de śiṣṭā's zijn de verstgevorderde individuen van de zaad-manu; en het zijn deze śiṣṭā's die de levenszaden worden wanneer hun manu hun bol weer bereikt en de wortel-manu wordt. De manu omvat dus niet alleen het geheel van de levensgolf maar ook de śiṣṭā's.

In het licht van de voorafgaande alinea's zal het gemakkelijker zijn de leringen te begrijpen zoals die door HPB zijn beschreven in de vol-

gende passage uit haar artikel 'The septenary principle in esotericism'. Wanneer ze over de zevenvoudige wet spreekt en over de talloze zinspelingen daarop overal in de literatuur van de oudheid, vraagt ze 'Wie was manu, de zoon van Svāyambhuva?', en geeft daarop als toelichting het volgende antwoord:

De geheime leer vertelt ons dat *deze* manu geen mens was, maar hij symboliseerde de eerste mensenrassen, die met behulp van de dhyāni-chohans (deva's) aan het begin van de eerste ronde waren geëvolueerd. Maar in zijn *Wetten* (Boek I, 80) wordt ons gezegd dat er veertien manu's zijn voor elke kalpa of elk 'tijdperk tussen schepping en schepping' (lees tijdperk tussen de ene *kleine* 'pralaya' en de volgende); en dat 'er in de tegenwoordige goddelijke eeuw tot nu toe *zeven* manu's zijn geweest.' Zij die weten dat er zeven rondes zijn, waarvan we er drie achter ons hebben, terwijl we nu in de vierde zijn, en aan wie is geleerd dat er zeven ochtendschemeringen en zeven avondschemeringen of veertien *manvantara's* zijn; dat aan het begin van iedere ronde en aan het einde en op en tussen de planeten er 'een ontwaken in het *illusoire* leven' is en 'een ontwaken in het *werkelijke* leven', en dat er bovendien 'wortel-manu's' zijn en wat we zo gebrekkig moeten vertalen als 'de zaad-manu's' – *de zaden voor de mensenrassen van de toekomstige ronde* (een mysterie dat slechts wordt onthuld aan hen die hun derde graad van inwijding hebben doorgemaakt); zij die dat alles hebben geleerd, zullen beter voorbereid zijn om de betekenis van het volgende te begrijpen . . . Zoals iedere planetaire ronde begint met het verschijnen van een 'wortel-manu' (dhyāni-chohan) en sluit met een 'zaad-manu', zo verschijnt er een *wortel-* en een *zaad-*manu respectievelijk aan het begin en aan het einde van het menselijke tijdvak op een planeet.

Uit het voorafgaande is gemakkelijk te zien dat een *manu-antarische* periode betekent, zoals de term inhoudt, de tijd *tussen* het verschijnen van twee manu's of dhyāni-chohans; en dat daarom een kleiner *manvantara* de duur is van de *zeven* rassen op een bepaalde planeet, en een groot *manvantara* het tijdvak van één menselijke ronde langs de planeetketen. Bovendien dat ieder wortelras zijn manu heeft, want er is gezegd dat elk van de zeven manu's 7×7 manu's *schept* en dat er 49 wortelrassen zijn op de zeven planeten tijdens iedere ronde.
– *The Theosophist*, juli 1883, blz. 254; CW 4:576-7

We zien hier dus opnieuw de fundamentele eenheid van al wat is en de onverbreekelijke natuurlijke banden die ons verbinden met alles wat het heelal in zich bevat. Niemand van ons kan alleen vooruitkomen of zijn pelgrimstocht alleen vervolgen – niet één van ons. We nemen tal-

loze menigten wezens met ons mee, die verbonden zijn met alle delen van onze constitutie en evolutionair lager staan dan wij; en evenzo, maar op een andere schaal, zijn wij allen door onverbreekelijke banden verbonden met de spirituele wezens die in de kosmische hiërarchie hoger staan dan wijzelf. We moeten allen *gezamenlijk* vooruitgaan, zoals we in het hele verleden hebben gedaan; en in de hele toekomst zullen we verenigd vooruitgaan als een menigte monaden, een enorme kosmische rivier van levens.

DE ZEVEN EMBRYONALE MENSHEDEN

. . . de Geheime Leer leert . . . de gelijktijdige evolutie van zeven mensengroepen op zeven verschillende delen van onze aardbol . . .

– *De Geheime Leer*, 2:1

Mij is gevraagd iets te zeggen over de uitspraak van H.P.B. in het tweede deel van *De Geheime Leer*, dat de ‘vaders’ of pitri’s in het begin van de evolutie van de mens op deze bol D in de vierde ronde deze evolutie in zeven verschillende geografische gebieden tegelijk begonnen.

De uitspraak heeft betrekking op het feit dat de menselijke evolutie op deze bol D in deze vierde ronde begon met het gelijktijdig verschijnen, in zeven verschillende delen van het land rond de noordpool, van zeven embryonale ‘menscheden’, wat wil zeggen het verschijnen van de zeven klassen van barhishads of maanpitri’s. Zoals hieruit onmiddellijk blijkt, verkondigt de esoterische leer een polygenetische en niet een monogenetische oorsprong van de mensheid.

Uit deze oorspronkelijke zeven astrale embryonale menscheden, die het begin vormden van het eerste wortelras op deze bol in deze ronde ontstonden alle latere mensensrassen. Deze zeven oorspronkelijke, astrale menscheden bevonden zich, of hadden hun geografisch gebied, op wat H.P.B. het heilige onvergankelijke land noemt, het eerste continent dat de noordpool omringt en omvat en zich, als de bloembladen van een lotus, iets zuidwaarts van de pool uitstrekt in zeven verschillende geografische richtingen, of ‘zones’ zoals H.P.B. ze noemt.

De Geheime Leer zegt niet dat de mensheid ontstond uit een enkel paar, dat is uit een Adam en een Eva, om de exoterische taal van het Hebreeuwse boek Genesis te gebruiken. Dit Hebreeuwse verhaal zelf heeft geen betrekking op één man, ‘Adam’ genaamd en één vrouw, ‘Eva’ genaamd, oorspronkelijk een rib uit Adams lichaam, maar is een algemene manier om over de vroege mensheid te spreken; het heeft eigenlijk ook geen betrekking op wat we het eerste wortelras noemen, maar op het midden van het derde wortelras op deze bol in deze ronde. Het vermelden van de ‘rib’ slaat op de scheiding van de tweeslachtige mensheid van die periode in een geslachtelijke mensheid; en het woord ‘rib’ is een onjuiste vertaling van het Hebreeuwse woord, dat feitelijk betekent een ‘zijde’ of een ‘deel’. Dit Hebreeuwse verhaal doet denken aan een van de

mystieke en halfhistorische verhalen die Plato vermeldt in zijn *Gastmaal*, waarin de grote Griekse filosoof sprak over de mensheid uit de tijd waar hij het over had als een bolvormig wezen, sterk en machtig, maar met een verdorven temperament en ambitie; om hun zonden te beteugelen en hun kracht te verminderen sneed Zeus deze bolvormige wezens in tweeën, ongeveer zoals men een ei met een haar verdeelt.

Om naar de vraag terug te keren, u moet bedenken dat er, strikt genomen, tien klassen pitri's zijn, drie arūpa of betrekkelijk vormloze, de agnishvāta- of kumāra-klasse, die we zonnegeesten of -wezens kunnen noemen; en de andere zeven, de rūpa, of vormhebbenden, die in feite de maanpitri's waren. De hoogste drie van deze zeven klassen waren ook betrekkelijk arūpa en vier waren duidelijk rūpa. Het zijn deze laatste, de maanpitri's, die naar deze bol kwamen vanaf de voorafgaande bol C van onze planeetketen, en – toen de tijd voor de evolutie van de mens op deze bol begon – op de noordpool verschenen in zeven soorten of klassen, waar ze de śiṣṭa's wekten van de mensheden die op bol D waren achtergebleven toen de voorgaande ronde, eeuwen en eeuwen daarvoor, eindigde.

Ik zou over deze zeven astrale mensheden niet als zeven 'rassen' willen spreken, zoals de vraagsteller doet, want dit woord 'rassen' is in dit geval wat verwarrend. Ik zou ze liever de zeven embryonale astrale *mensheden* noemen; elk van deze zeven mensheden is het product van een van de zeven klassen van de maanpitri's. Het waren in het bijzonder de vier laagste klassen van de zeven maanpitri's die aan deze oorspronkelijke mensheden hun stoffelijke vorm gaven.

Dat was dus het begin van het drama van de huidige evolutie van de mens op deze vierde bol D in deze vierde ronde. Vanaf die tijd begonnen de zeven embryonale astrale mensheden hun evolutionaire ontwikkeling als het eerste wortelras en ze gingen daarmee door, elk in zijn eigen gebied, tot het tijd werd voor het verschijnen van het tweede wortelras. Toen de tijd voor het tweede wortelras aanbrak, hadden de zeven oorspronkelijke embryonale astrale mensheden zich vermengd en waren ze als afzonderlijke individuele 'mensheden' verdwenen. Het eerste wortelras ging op in het tweede wortelras – *werd* het tweede wortelras. Zelfs toen al, dat is in de tijd van het eerste wortelras, en onder de zeven astrale embryonale 'mensheden' van die begintijd, waren er zeven graden – of verschenen er zeven verschillen – wat evolutionaire ontwikkeling betreft, vanaf de laagste 'mensheid' omhoog naar de hoogste of zevende 'mens-

heid'; en deze zevende of hoogste vertoonde toen al het begin van de zelfbewuste en denkende mens.

We moeten niet vergeten dat toen deze zeven embryonale astrale 'menschheden' voor het eerst verschenen, ze veel etherischer waren dan deze bol D waarop ze verschenen, al was die bol toen aanzienlijk etherischer dan hij nu is. Bedenk ook dat, met uitzondering van de betrekkelijk weinigen waarvan hierboven sprake was en die een zekere mate van zelfbewustzijn hadden bereikt omdat ze tot de hoogste klasse van maanpitri's behoorden, de grote meerderheid van deze eerste zeven astrale mensheden niet-zelfbewust was en dus 'verstandeloos' zoals H.P.B. zei. Het waren inderdaad de astrale 'schaduwen', dat zijn de min of meer verharde astrale lichamen die door de maanpitri's waren geprojecteerd: embryonale mensen, maar 'verstandeloze' mensen, ongeveer zoals een kind verstandeloos is als het pas is geboren; de analogie is hier natuurlijk niet zo sterk, maar wel suggestief. Het kind is 'verstandeloos'; zijn vlees is heel teer en zacht; zijn beenderen zijn nog niet echt verhard; en omdat het verstandeloos is, leeft het mentaal en psychisch in een droomwereld. Zo was het ook met deze zeven embryonale astrale mensheden.

Tenslotte dit. De zeven embryonale astrale mensheden waren feitelijk de astrale lichamen van de zeven klassen van maanpitri's; elke klasse verscheen op, of werd karmisch aangetrokken tot haar eigen geografische gebied. Ze waren verstandeloos, beenderloos, huidloos en hadden geen inwendige organen zoals wij dat woord nu begrijpen en ze waren in een toestand van bewustzijn die alleen kan worden vergeleken met die van een zware dagdroom; zij hadden daarom ook geen moreel besef en zij kenden dus ook geen zonde omdat er geen zonden werden begaan: er was geen denkvermogen om zich zonden voor te stellen en ze te begaan. Ze waren moreel even onverantwoordelijk als een pasgeboren kind. Denk er echter wel aan dat het de laagste vier klassen van maanpitri's waren die, door hun eigen astrale 'schaduwen' of lichamen te projecteren, de toen stoffelijke śarīra's van deze vroegste mensheden vormden.

lijk ingestelde mensen waren, wat heel veel betekent. Ze zijn eeuwenlang niet bedorven. Hun geestelijke instincten leven nog. Misschien leven ze – velen doen dat inderdaad – in wat naar westerse begrippen onhygiënische en vuile plaatsen zijn. Men zegt dat op vele plaatsen mannen verscheidene vrouwen mogen hebben, of wat meer voorkomt dat een vrouw verschillende mannen mag hebben.

Dat zijn enkele onplezierige kanten van de omstandigheden in Tibet. Maar ik heb het niet over die omstandigheden; ik heb het eerder over mensen. Veel Tibetaanse lama's, vooral de bewoners van de grensdistricten, doen het boeddhisme geen eer aan – het zijn zinnelijke, sensuele, egoïstische mannen en vrouwen; maar – vooral onder de *Geelkappen*, zoals H.P.B. ze noemt, die praktisch het land beheersen en meer in de centrale en noordelijke delen wonen – zijn er duizenden en duizenden hoogstaande, geestelijk ingestelde, werkelijk grote mensen, die hun leven doorbrengen met de studie van geestelijke zaken; en hoofdzakelijk uit die klasse komen de adepten die, als ze in hun geestelijke doelstellingen slagen, ernaar streven zich bij de grote broederschap aan te sluiten.

De Tibetanen zijn een achtergebleven volk vanuit ons westerse standpunt. Ze eten met hun vingers en snuiten de neus met de vingers en hebben nog veel meer onplezierige gewoonten, de meesten van hen tenminste; maar er zijn ook Tibetaanse heren en Tibetaanse dames. Onderwijs wordt in veel gewesten gezien als een entree tot een officiële rang, zoals ook in China gebruikelijk was. Rijkdom brengt iemand niet altijd op een hoge post, tenzij er ergens een corrupte ambtenaar is.

DE ZEVEN OORSPRONKELIJKE MENSENGROEPEN

In De Geheime Leer (2:1) spreekt H.P.B. over 'de gelijktijdige evolutie van zeven mensengroepen op zeven verschillende delen van onze aardbol.' Moeten we dat letterlijk nemen of doelt ze op een occult aspect van de lering dat niet algemeen bekend is gemaakt?

Deze passage en andere passages die op hetzelfde punt van de occulte leer betrekking hebben, betekenen precies wat ze zeggen en moeten niet figuurlijk worden uitgelegd. Deze passages hebben geen betrekking op binnen- en buitenronden, noch op de andere bollen van de aardketen, of op de zeven verschillende menselijke beginselen, zoals het astrale, stoffelijke, enz., behalve indirect, zoals uit H.P.B.'s eigen woorden 'zeven mensengroepen op zeven verschillende delen van onze aardbol' duidelijk

blijkt. Hier wordt bedoeld op onze bol D of de aarde, onze planeet Terra.

Zo is het een feit dat de oorspronkelijke mensheid, waarmee niet een of andere tak van de mensheid wordt bedoeld, maar het begin van wat we in het algemeen het eerste wortelras op bol D in deze vierde ronde noemen, te maken heeft met de śiṣṭā's uit de voorafgaande ronde. Met andere woorden, het betekent dat onze menselijke levensgolf als geheel of totaliteit, toen ze onze aarde weer bereikte gedurende deze vierde ronde op deze bol D, de zeven klassen van de toen op deze bol D levende śiṣṭā's wakker riep, omdat de voorlopers van onze levensgolf zelf uit de zeven verschillende soorten menselijke monaden bestonden. Met andere woorden ze bestonden uit wat H.P.B., in een ander verband, de verschillende klassen van pitri's noemde. Dit is een beetje ingewikkeld, en moet niet worden verward met andere levensgolven, maar is heel eenvoudig als men andere leringen over de binnenkomende levensgolven op een bol goed begrijpt, en ik kan hier natuurlijk aan toevoegen dat het laatste woord over deze lering heel esoterisch is en tot de hogere graden behoort.

Maar let op de volgende punten: de śiṣṭā's die wachtten op de binnenkomende zevenvoudige menselijke levensgolf waren zelf zevenvoudig, d.w.z. er waren zeven verschillende groepen śiṣṭā's waarvan elke groep bestond uit individuen die door evolutie min of meer gelijk waren. Wanneer de levensgolf onze bol bereikt bestaat hij dus uit het grootste deel van wat we het eerste onderras van het eerste wortelras noemen, vermengd met voorlopers, d.w.z. meer gevorderde monaden van zes andere soorten, die de zes andere klassen van menselijke monaden vertegenwoordigen.

Vandaar dat alle zeven klassen van śiṣṭā's als het ware min of meer tegelijk werden gewekt, wat wil zeggen dat zij de voertuigen werden voor de verschillende klassen van binnenkomende monaden en in aantal toenamen; en het was dus in deze ronde, op deze bol, zoals H.P.B. zegt, dat er een 'gelijktijdige evolutie van zeven mensengroepen op zeven verschillende delen van onze aardbol' plaatsvond. Deze zeven verschillende klassen van monaden van de binnenkomende levensgolf, bestaande uit de meerderheid en de voorlopers van de zes andere, activeerden het zaad van de verschillende wortelrassen, die zich na verloop van tijd in deze ronde op deze bol zouden ontwikkelen, en waarvan de wortelrassen 1, 2, 3 en 4 reeds zijn gekomen en gegaan, zodat wij ons nu in het vijfde bevinden, al zijn er zelfs nu vertegenwoordigers onder ons, voorlopers, van het zesde

en zevende wortelras die nog moeten komen vóór onze levensgolf overgaat naar bol E.

Het is duidelijk dat *De Geheime Leer* niet een monogenetische oorsprong van de mensheid leert, d.w.z. de geboorte van de mensheid uit één enkel individu, of uit één enkel paar zoals in het joodse bijbelverhaal; ze leert een polygenetische oorsprong, dat wil zeggen een oorsprong van het mensenras uit zeven verschillende levende brandpunten, die ik hiervoor de zeven verschillende typen of soorten of onderklassen van śiṣṭa's heb genoemd, waarvan elk type of elke onderklasse werd gewekt door het overeenkomstige binnenkomende deel van de menselijke levensgolf. Natuurlijk was het deel van de binnenkomende levensgolf dat in het bijzonder het eerste wortelras zou worden het meest talrijk in die vroege periode van onze mensheid, en dat werd het eerste wortelras. Toen dit uitstierf werd het gevolgd door een groei in aantal van de klasse van monaden die het tweede wortelras zou worden, enz.

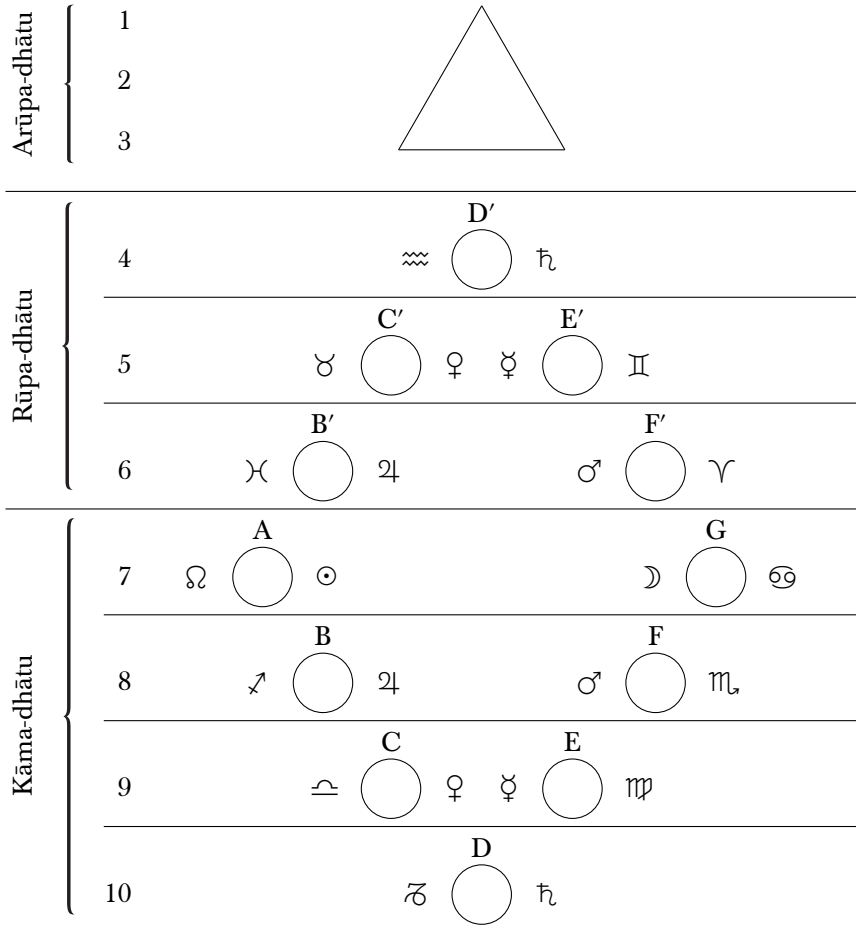
We moeten in dit verband niet vergeten dat al deze zeven typen of klassen van monaden in de binnenkomende levensgolven niet in waterdichte afdelingen van elkaar waren gescheiden, evenmin als de verschillende typen mensen van nu, de meer en minder gevorderden, alle van elkaar zijn gescheiden. Met het verstrijken van de tijd vermengden ze zich min of meer, maar toch werden de leden van elke klasse als het ware aangetrokken tot hun eigen bepaalde groep en deel van de aardbol.

Uit deze leer zien we ook dat er groepen van de mensheid kunnen zijn, en ook werkelijk zijn, die delen van een bol bewonen en eeuwenlang bijna in rust verkeren, totdat hun tijd aanbreekt om zich te gaan vermeerderen en het dominerende ras of onderras te worden.

Men moet de woorden van H.P.B. dus letterlijk nemen. Het proces dat hier in het kort is geschetst nam natuurlijk tientallen miljoenen jaren in beslag, tot aan de tijd van ons eigen vijfde wortelras.

CYCLISCHE VOORTGANG, GEEN HERHALING

Zal alles wat nu bestaat na pralaya in min of meer dezelfde vorm weer bestaan? Herhaalt de cyclus zich alleen maar op een soort voorbestemde manier, en herbalen alle wezens hun vroegere werk en verrichtingen? Om één voorbeeld te noemen, zullen de grote heilige geschriften van de wereld zoals het Rāmāyaṇa van de hindoes opnieuw ontstaan met dezelfde personen die de geschiedenis daarvan vormen?

TEKEN VAN DE DIERENRIEM

♈ - ARIES (ram)
 ♉ - TAURUS (stier)
 ♊ - GEMINI (tweelingen)
 ♋ - CANCER (kreeft)
 ♌ - LEO (leeuw)
 ♍ - VIRGO (maagd)

♎ - LIBRA (weegschaal)
 ♏ - SCORPIO (schorpioen)
 ♐ - SAGITTARIUS (boogschutter)
 ♑ - CAPRICORNUS (steenbok)
 ♒ - AQUARIUS (waterman)
 ♓ - PISCES (vissen)

PLANETEN

♁ - MERCURIUS
 ♀ - VENUS
 ☉ - ZON
 ♄ - MAAN
 ♂ - MARS
 ♃ - JUPITER
 ♄ - SATURNUS

van de ontelbare miljoenen achter hen die lijden en voortstrompelen.

Dit is prachtig en bondig door H.P.B. verwoord in *De Stem van de Stilte*:

Het ruwe pad van het viervoudige dhyāna leidt slingerend omhoog. Hij die de verheven top beklimt, is in drie opzichten groot.

Over de hoogten van de pāramitā's leidt een nog steiler pad.

Deze pāramitā-hoogten zijn de hoogten waarop de boeddha's van mededogen hun blik richten, want hun pad is nog steiler en leidt naar hoogten veel verhevener dan door de pratyekaboeddha's worden bereikt.

Deze laatsten zijn dus vegetatief of passief goed, in plaats van actief goed zoals de boeddha's van mededogen. Het verschil is ongeveer zoals we dat vaak tussen twee mensen aantreffen, beiden tamelijk goed, beiden willen ze over het algemeen het goede doen, maar een van de twee wil goed doen omdat zijn hart diep door medelijden wordt bewogen en gaat dus op weg om anderen goed te doen; de andere van de twee droomt er alleen van goed te doen, maar is toch meer geïnteresseerd in zijn eigen vooruitgang en de dingen die met zijn eigen voortgang te maken hebben. De eerste luistert naar elke kreet om hulp en geeft gehoor aan de instincten en de stem van medelijden; de laatste hoort die kreten wel of niet, maar wordt zo in beslag genomen door wat hij zichzelf ten doel stelt, de eigen vooruitgang en vorderingen, dat hij de eerste opdracht van de natuur – helpen waar hulp nodig is – vergeet en er tenslotte, uit gewoonte, op zelfzuchtige wijze blind voor wordt.

HET NOORDPOOLCONTINENT

In De Geheime Leer (2:453) vinden we de volgende uitspraak:

Als wij de leer dus goed begrijpen, strekte het eerste continent dat tot bestaan kwam, zich als één onafgebroken korst uit over de hele noordpool en bleef daar tot in deze tijd, voorbij die binnenzee die *aan de weinige* poolreizigers die haar hebben waargenomen, een onbereikbare *luchtspiegeling* toescheen.

Op blz. 451, noot 3, wordt dezelfde uitspraak gedaan, gevolgd door:

Alle centrale continenten en landen zullen afwisselend en herhaaldelijk van de zeebodem oprijzen, maar dit land zal nooit veranderen.

Deze uitspraken schijnen rechtstreeks in strijd te zijn met de ontdekkingen die in de afgelopen jaren door admiraal Byrd en anderen zijn gedaan. Onlangs

zei de admiraal in een artikel dat er zich een poolzee bevindt boven de noordpool die circa 10.000 voet diep is en een continentaal plateau boven de zuidpool, ongeveer 10.000 voet boven zeeniveau.

Hoe kunnen deze twee uitspraken met elkaar in overeenstemming worden gebracht?

We moeten nooit vergeten dat het H.P. Blavatsky in veel gevallen niet was toegestaan alles wat ze wist bekend te maken, maar alleen uitspraken kon doen die voldoende waren om de intuïtie van haar leerlingen te wekken en om hen nieuwe wegen van onderzoek te doen inslaan. Let wel dat ze de uitspraak die het eerst door de vraagsteller wordt aangehaald begint met het woord *als*. ‘Als wij de leer dus goed begrijpen . . .’ Zoals Shakespeare zegt, heeft het woord *als* veel verdienste!

We moeten bedenken dat de ontdekkingen van Peary en Byrd (de laatste voor een groot deel gebaseerd op de ontdekkingen van Peary, althans wat conclusies betreft) hoewel ogenschijnlijk nauwkeurig genoeg, nadere bevestiging nodig hebben. Verder, dat volgens de leringen van de esoterische filosofie, het stoffelijke landmassief rond de noordpool mystiek het heilige onvergankelijke land wordt genoemd, dat niet fundamenteel verandert vanaf het begin van een manvantara – een ronde – tot haar einde. Dit betekent in het geheel niet dat dit landmassief onaangeroerd blijft door en immuun is voor de natuurlijke eeuwig werkzame krachten die over de hele aardbol heersen. Integendeel, de poolgebieden zijn, evengoed als andere gebieden, onderhevig aan veranderingen van verschillende aard, kleinere verzakkingen, kleinere verheffingen. Op deze manier vinden er, net als in andere gebieden, voortdurend wijzigingen plaats in de zogenaamde topografie van het oceanische landmassief dat de noordpool in alle richtingen omringt.

De betekenis hiervan moet voldoende duidelijk zijn. Het continentale massief van de noordpool is, van het begin van de ronde tot haar einde, nooit onderhevig aan de volledige en continentale opheffingen en verzin-kingen die alle andere landmassieven ondergaan tijdens de lange perioden waaruit een ronde bestaat. Het tweede of Hyperboreïsche continent en Lemurië, Atlantis en ons eigen vijfde continent zijn òf al verdwenen òf zullen in de toekomst verdwijnen. De woelige wateren van de oceaan rollen nu, of zullen rollen, waar eens die archaische landmassieven bestonden of, in het geval van ons tegenwoordige continentale stelsel, nog bestaan. Hier ligt het verschil tussen al die continentale gebieden, uit het

verleden of van de toekomst – elk het continentale stelsel van een wortelras, uit het verleden of van de toekomst – en het heilige ‘onvergankelijke’ landstelsel dat de noordpool omringt.

Het land van de noordpool is, zoals hierboven gezegd, onderhevig aan dezelfde eeuwige topografische vormveranderingen als andere delen van de aarde, maar die zijn geringer van aard: kleine delen verzinken, andere kleine delen verheffen zich. Het geografische centrum van de aarde aan de noordpool kan zich op zekere tijd wel of niet onder water bevinden, maar daaromheen bevindt zich nog steeds hetzelfde zich enigszins wijzigende, enigszins veranderende continentale stelsel dat in het ene tijdperk meer water dan land en in een ander meer land dan water te zien geeft, maar dat, als continentaal stelsel, nooit die enorme en universele verzinkingen meemaakt waaraan alle andere delen van het oppervlak van de aarde tijdens het cyclische verloop van de eeuwen zijn onderworpen – de twee ‘einden van de aarde’ uitgezonderd. Dezelfde algemene opmerkingen gelden voor de zuidpool.

Dit is dus de verklaring van wat ten onrechte een raadsel werd genoemd, alleen omdat bepaalde uitspraken te letterlijk zijn opgevat en de kwestie niet voldoende is bestudeerd. Neem een hypothetisch geval, dicht bij de equator. Zo'n geval zou zich in werkelijkheid nooit kunnen voordoen, maar het illustreert waar het mij om gaat. Neem het Australische massief: Australië, Tasmanië, Nieuw-Zeeland en de omringende archipel. Veronderstel dat dit continentale stelsel nooit volledig verzinkt, maar niettemin is onderworpen aan kleinere of gedeeltelijke rampen die de topografische vorm van het massief geheel veranderen. Het verdwijnt nooit als geheel, maar zijn vorm wijzigt zich voortdurend als gevolg van de veroveringen van de zee op bepaalde plaatsen en de verheffingen boven de zee van tot dan toe verzonken delen van het grote continentale gebied. Dit kan niet gebeuren, zoals gezegd, behalve aan de polen, en het is precies wat daar *wel* is gebeurd en zal blijven gebeuren tot het einde van het huidige ronde-manvantara. Hoewel het in het begin een aaneengesloten stelsel of massief was, verandert het noordelijke continent door de eeuwen heen maar verdwijnt nooit volledig. Het is onderhevig aan voortdurende wijzigingen in zijn topografie, als gevolg van het verzinken en verrijzen van delen ervan. Het feitelijke geografische centrum aan de pool kan boven of onder water zijn, maar het omringende stelsel van eilanden, grote en kleine, schiereilanden, enz., blijft bestaan, ondanks alle kleinere veranderingen, vanaf het begin van het ronde-manvantara

tot haar einde. Nooit vindt het als geheel een graf in de golven in de onpeilbare diepten van de oceanobodem.

HET SCHRIJVEN VAN DE VIER EVANGELIËN

Wat is er bekend over het tijdstip waarop de evangeliën van het Nieuwe Testament werden geschreven?

Er is niets definitief bekend over de *exacte* tijd waarop de vier evangeliën van het Nieuwe Testament oorspronkelijk werden geschreven. De eerste drie worden door christenen de 'synoptische evangeliën' genoemd, naar een Grieks woord dat 'samen zien' betekent; de gedachte daarachter was dat ze een veel op elkaar lijkend algemeen beeld geven van de beweerdde voorvallen in het leven van Jezus – wat niet het geval is. Niemand, zelfs niet de meest bekwame christelijke of sceptische geleerden, weet wanneer een van de vier evangeliën werd geschreven, al hebben christelijke apologeten geprobeerd voorlopige data vast te stellen. Sceptische geleerden aan de andere kant, die niet onder invloed staan van de christelijke denkwijze of -richting, zijn praktisch tot dezelfde conclusie gekomen, of tot dezelfde gedachte, dat al deze evangeliën in Alexandrië werden geschreven, vermoedelijk tussen de eerste en derde eeuw van de christelijke jaartelling. Deze zelfde geleerden zijn vrijwel dezelfde mening toegedaan dat geen enkele van de evangeliën werd geschreven door de apostel van wie het de naam draagt: Mattheus schreef niet *Mattheus*, Lucas schreef niet *Lucas*, Marcus schreef niet *Marcus* en ook Johannes schreef niet *Het evangelie naar Johannes*; en ze zeggen dat dit blijkt uit het feit dat de titels van deze vier Griekse evangeliën luiden 'Het evangelie *naar*' – het Griekse woord is *kata*, dat 'volgens' of 'naar de opvatting van' betekent.

Algemeen wordt verondersteld, tenminste verondersteld door een groot aantal onafhankelijk denkende geleerden, dat *Het evangelie naar Mattheus* het oudste van de vier evangeliën is – maar sommigen zeggen dat van *Marcus*. De meeste geleerden denken dat de vier evangeliën, omdat er naast sterke overeenkomsten ook sterke verschillen en zelfs tegenstrijdigheden bestaan, door verschillende mensen, in verschillende tijden in de eerste drie eeuwen van de christelijke jaartelling, mogelijk de eerste twee, werden geschreven; d.w.z. *De evangeliën naar Mattheus en Marcus* werden geschreven naar het patroon van een oorspronkelijk en quasi-mystiek ouder geschrift, genaamd 'Het evangelie naar de

Ons geestelijk tehuis

W.T.S. Thackara

In een gesprek tussen Socrates en Callicles over het vraagstuk van de onsterfelijkheid van de ziel dat niet door redenering alleen kan worden opgelost, deed Socrates met een 'mythe' een beroep op de intuïtie van Callicles. 'Luister', zei hij, 'naar een heel mooi verhaal, dat je, denk ik, slechts als een fabel zal willen zien, maar dat volgens mij een waar verhaal is, want het is mijn bedoeling de waarheid te spreken' (*Gorgias* par. 523). Dat gaat ook op voor de geschiedenis van ons geestelijk tehuis; in het woord *tehuis* ligt de betekenis besloten van gezin, onze innerlijke afkomst en de aard van onze onderlinge banden.

Vanuit een wetenschappelijk standpunt is het niet moeilijk een logische verklaring te geven van ons geestelijk tehuis. We weten dat ons lichaam in de meest letterlijke zin een gewaad van vibrerende sterrenstof is, die lang geleden werd gesponnen in het hart van de zonnen, die zelf voortkwamen uit de energieën die uit het eerste kosmische atoom stroomden. Als we denken aan het potentiële vermogen van het heelal-in-wording dat besloten lag in dat oorspronkelijke atoom, waarom zouden we dit dan niet kunnen zien als een stralend kosmisch ei, zoals de orfische barden en de hindoese rishi's deden? Of waarom niet als het kosmische zaadje, voortgebracht door het vorige heelal, dat op zijn beurt het kind is van zijn ouder en zo steeds verder terug in het mysterie van de oneindigheid?

Een reeks van heelallen die periodiek tevoorschijn komen uit de verborgen schoot van de ruimte, die alle vol leven zijn en hun natuurlijke hiërarchieën ontwikkelen van subatomen tot mensen en supergoden en hun nakomelingen niet alleen het model van hun stoffelijke vormen leveren, maar ook de mogelijkheid tot creativiteit en goddelijke wijsheid: dat is een natuurlijke gedachte, want ze volgt het universele cyclische patroon van de natuur. Te weinig echter denken we aan het intelligentie-aspect dat ons heelal kracht geeft en bezielt. Onze voorouders noemden de mysterieuze bron van bewustzijn geest, het spirituele, van het woord *spiritus* dat 'adem' en dus leven betekent. En de verlichten onder de mensheid hebben altijd geprobeerd ons dat gebied te leren kennen en in verband te brengen met ons leven hier op deze groene planeet die we ook tehuis noemen.

Het verhaal van ons geestelijk tehuis is overal opgetekend, en er bestaat een mooie beknopte versie daarvan die zo begint:

- 1 Toen ik een klein kind was
En in mijn rijk woonde, het huis van mijn vader,
- 2 En genoot van de weelde en de 'rijkdommen'
van hen die me grootbrachten,
- 3 Zonden mijn ouders me weg uit het Oosten,
Ons geboorteland, en schonken me leeftocht;
- 4 En uit de overvloed van onze schatten
Hadden ze reeds een deel voor me samengebonden.
- 5 Het was groot, maar (zo) licht
Dat ik het alleen kon dragen:
- 6 Goud uit Beth 'Ellaye
En zilver uit het grote Gazak
- 7 En melksteen uit India
En opalen uit het rijk van Kushan.

- 8 En ze omgordden me met diamant,
Dat ijzer kan breken.
- 9 En ze ontdeden me van mijn schitterend gewaad
Dat ze in hun liefde voor me hadden gemaakt,
- 10 En van de purperen toga,
Die op maat van mijn gestalte was geweven,
- 11 En ze sloten met mij een verbond
En schreven het in mijn hart, om het niet te vergeten:
- 12 'Als je afdaalt naar Egypte
En de enige parel meebrengt
- 13 Die zich in het midden van de zee bevindt,
In het verblijf van de zwaar ademende slang,
- 14 Hul je je (weer) in je schitterend gewaad
En je toga daar overheen,
- 15 En met je broeder, onze naaste in rang,
Zal je 'erfgenaam zijn' in ons koninkrijk.'

Deze beginregels van het 'Lied van de Parel' of de 'Hymne van de Ziel' maken deel uit van een vroeg-christelijk geschrift, getiteld de *Handelingen van Thomas*.¹ Het verhaal staat in de eerste persoon, want de heldenziel zijn wijzelf. Als hij zijn geboorteland in het Oosten verlaat, wordt hij door twee begeleiders langs de gevaarlijke en moeilijke weg omlaag naar Egypte gevoerd, een symbool van het stoffelijke leven. Daar neemt de jonge prins afscheid van zijn metgezellen en gaat regelrecht naar het hol van de slang, waar hij een andere edelman uit het Oosten ontmoet, een gezalfde die hem hulp verleent en hem waarschuwt tegen de omgang met de Egyptenaren. Om te voorkomen dat de Egyptenaren hem als vreemdeling herkennen en de slang tegen hem opzetten, hult hij zich in de plaatselijke kledij en eet dan hun voedsel, dat zo zwaar is dat hij ervan in slaap valt, de slaap van vergetelheid.

Als zijn ouders dat horen, treuren ze en maken ze in hun hele rijk bekend dat hun zoon niet in Egypte moet worden achtergelaten. Ze schrijven hem een brief die in de vorm van een adelaar naast hem neerstrijkt en tot 'hem spreekt', hem aanspoort zich te herinneren dat hij een koningszoon is en dat hij moet denken aan de parel en zijn schitterend gewaad en prachtige mantel.

Zodra die woorden zijn gesproken, keert zijn geheugen terug. Hij spreekt de naam van zijn vader uit voor de verschrikkelijke slang en de naam van de naaste in rang en die van zijn moeder, koningin van het Oosten, en door de toverkracht daarvan valt de slang in een diepe slaap. Na de parel te hebben bemachtigd, keert hij om en begint zijn reis oostwaarts en omhoog naar het land van zijn voorouders, om daar in vrede en vriendschap te leven met zijn edele familie.

Er is in de heilige geschriften van de wereld veel te vinden over dit geheimzinnige rijk, waarvan zich op aarde, zowel als in de zon en elders, tegenhangers zouden bevinden, zoals de mens een innerlijke en een uiterlijke aard bezit – een geestelijke en stoffelijke. Zo spreken bijvoorbeeld de joodse en christelijke testamenten niet alleen over het aardse Jeruzalem, maar ook over de stad Gods, het hemelse Jeruzalem op de berg Zion (wat 'citadel' of 'fort' betekent) waar het gezelschap van engelen en rechtvaardigen een volmaakt verblijf heeft in een paradijselijke tuin. (Ps. 46:4, 48:1-14; Jes. 51:3; Heb. 12: 22-3).

In de Griekse mythologie spreekt men van het huis van de goden op de Olympus en van de 'navel' van de wereld in Delphi en, mystiek daarmee verbonden is er het geheimzinnige noordelijke, maar toch altijd lenteachtige land van de Hyperboreërs achter de bergen – volgens sommige geschriften onder de Noordpool – waarheen Apollo reisde in zijn zwanenwagen. De langlevende volkeren daarvan hebben zo'n staat van volmaaktheid en harmonie verworven, dat ze zich buiten het bereik van Nemesis bevinden. Met deze gebieden zijn ook de hemelse, prachtige Eilanden van de Gezegenden verbonden, het laatste tehuis van de helden en van hen die door hun nobele leven het recht hebben verworven daar te wonen.

De Perzische *Avesta* situeert de wieg van het ras in de centrale *keshtar* of zone van de wereld (Khvaniratha). Er zijn zeven van zulke 'regionen' die worden gesymboliseerd door de zeven verdiepingen

tellende ziggurat [tempeltoeren], een voorstelling van de kosmische berg. Op gelijke wijze spreken de hindoes en boeddhisten van Meru, de centrale Berg. Hoewel deze berg met verschillende toppen van de Himalaya's wordt geïdentificeerd, wordt hij mystiek gesitueerd op de as van de aarde en de kosmos, omringd door zeven (of twaalf) bergketens. Op de top ervan heerst de koning van de goden, Indra, in zijn hemelse met juwelen bezette paleis of, in andere versies, Brahma, god van de goden, in zijn vierkante gouden stad. Afdalend van de top krijgen we de zeven hemelen of sferen (*loka's*) en onder de berg de zeven onderwerelden (*tala's*), die allemaal rusten op en ondersteund worden door de reuzenslang Sesa-Ananta. Er is verband tussen Meru en het legendarische Sambhala, het door bergen verborgen rijk van de geestelijke koningen, beroemd om hun mystieke kennis, vanwaar de volgende avatara zal komen om de dharma van wijsheid en mededogen nieuw leven in te blazen.

In de hele wereld vinden we overeenkomstige overleveringen van het geestelijke tehuis van de mensheid en alle beschrijven het als onze plaats van oorsprong en uiteindelijke bestemming, de oorsprong van ons ware wezen en de levengevende bron van wijsheid en geluk. Als ze niet zo universeel waren, zouden we ze gemakkelijk kunnen afdoen als aardige fantasieën die niet meer werkelijkheid bezitten dan Dorothy's Smaragden Stad in het Land van Oz. De beschrijvingen lopen in details uiteen; sommige zijn duidelijk overdreven of verkeerd begrepen en vele zijn opzettelijk mystiek, vol hiaten en versluieringen om hen die het aan wijsheid ontbreekt ervan te weerhouden er overijld naar op reis te gaan. Maar naast elkaar gezien zijn ze op essentiële punten opmerkelijk gelijk en stemmen ze ons tot nadenken over de waarheid achter de mythe.

Tibetaanse boeddhisten spreken over hun reisgidsen naar Shambhala en in zekere zin slaat dat op alle heilige filosofische geschriften. Want de meeste, zo niet alle, zijn het erover eens dat we, om ons oorspronkelijke geboorteland te bereiken, ons leven moeten heroriënteren en ons innerlijk moeten toerusten om de bergen van de geest te beklimmen. In de oude mysteriescholen omvatte deze training zowel een grondige ethische discipline als onderricht in geografie, astronomie en andere toepasselijke onderwerpen. Om ons geestelijk tehuis te vinden, hebben we niet alleen praktische kennis nodig van ons stoffelijke heelal, maar ook een kaart van de innerlijke kosmos.

We zouden gemakkelijk kunnen denken dat onze planeet met de huidige satellietfoto's vrij goed in kaart is gebracht. Maar volgens de oude gidsen is dat niet het geval. In Plato's *Phaidon* bijvoorbeeld, vergelijkt Socrates ons bestaan met dat van wezens op de zeebodem, die ten onrechte geloven dat de oceaan boven hen de hemel is, waardoorheen ze de zon en sterren zien. Zo geloven wij ten onrechte dat we op het oppervlak van de aarde leven, terwijl we in werkelijkheid leven in een van haar 'holten.' Onze 'zwakheid en traagheid' weerhouden ons ervan de oppervlakte te bereiken:

want als iemand de uiterste grens kon bereiken of de vleugels van een vogel had om op de top te komen, dan zou hij net als een vis die zijn kop boven water steekt en deze wereld ziet, een wereld buiten de zijne waarnemen; en als de aard van de mens deze aanblik zou kunnen verdragen, zou hij erkennen dat deze andere wereld de plaats was van de ware hemel en het ware licht en de ware aarde.

– *Phaidon* §§109-10 (Jowett)

Socrates beschrijft deze hogere aarde als een plaats van stralender en helderder kleuren, een zuiver gebied waarin alles – bomen, bloemen en vruchten – mooier groeien dan hier. Het is een land met gladdere, meer transparante stenen, met een overvloed aan jaspis, smaragden en andere edelstenen, niet aangetast door de corrosies van onze wereld. Door het gematigde klimaat en zuiverder lucht, komen er geen ziekten voor; de mensen leven veel langer dan wij en hun gezichtsvermogen, hun gehoor en alle andere zintuigen zijn daar volmakter. 'Ook', zo vervolgt hij,

hebben ze tempels en heilige plaatsen waar de goden ook werkelijk wonen, en zij horen hun stem en ontvangen hun antwoord, zijn zich van hun aanwezigheid bewust en hebben omgang met hen; en ze zien de zon, maan en sterren zoals ze werkelijk zijn en hun andere zegeningen zijn daarmee in overeenstemming. – § 111

Perzische overleveringen beschrijven een soortgelijke multidimensionale kosmos. Volgens de Franse geleerde Henry Corbin, in zijn *The Man of Light in Iranian Sufism*, is een van de voornaamste thema's in de soefi-literatuur 'Het Zoeken naar het Oosten.' Dit Oosten staat echter op geen enkele geografische kaart; het is niet een van de regionen of keshvars, maar is

in feite de *achtste* sfeer. En de richting waarin we [die] moeten zoeken is niet horizontaal maar

vertikaal. Dit bovenzinnelijke, mystieke Oosten, de plaats van de Oorsprong en de Terugkeer, doel van de eeuwige Zoektocht, ligt bij de hemelse pool; het is de Pool, in het uiterste Noorden, zo ver weg dat ze de drempel vormt van de dimensie daarachter. – blz. 2

Om dit gebied van licht te kunnen zien, streeft de soefi ernaar zijn geestelijke ogen en andere bovenzinnelijke waarnemingsorganen, die de zeven *lata'if* worden genoemd te ontwikkelen – alleen het gelijke kan het gelijke zien. Deze geestelijke transformatie kan alleen tot stand komen met behulp van de innerlijke Gids van Licht van de wijze, zijn eeuwige metgezel en 'hemelse getuige', het stralende beeld van de goddelijke, oorspronkelijke Mens. De soefi ontwikkelt en bevrijdt zijn eigen lichaam van Licht door onafgebroken gebed (*dhikr*, 'herinnering') en door zich in toenemende mate te identificeren met zijn hemelse Tweelingbroer van Licht, afwisselend aangeduid als de Zon van het mysterie, Zon van hoge kennis, Zon van het hart en Zon van de geest. De 12de-eeuwse soefi Najmuddin Kubra zegt het als volgt:

Iedere keer dat er een licht uit u opstijgt, komt er een licht naar u omlaag . . . Als hun energieën gelijk zijn, komen ze elkaar halverwege tegen (tussen Hemel en Aarde). . . Maar als de substantie van licht in u is gegroeid, dan wordt die een Geheel met betrekking tot wat van dezelfde aard is in de Hemel: dan is het de substantie van licht in de Hemel die naar u verlangt en wordt aangetrokken door uw licht, en het daalt naar u af. Dit is het geheim van de mystieke benadering. – blz. 73

Als zijn geestelijke lichaam zich ontwikkelt, heeft de soefi het gevoel dat hij opstijgt vanuit een bron en als hij de rand bereikt, bespeurt hij geleidelijk het smaragden licht van de hemelse Aarde, de 'achtste sfeer' in het kosmische noorden, dat 'halverwege tussen de hemel' en onze stoffelijke aarde zou liggen. De beschrijving van dit gebied stemt overeen met de *Mshunia Kushta* van de Mandaïsche gnostici, de tussenwereld, bevolkt door een goddelijk ras van gelouterde mensen. Zij zijn de afstammelingen van de verborgen Adam en Eva en onder hen heeft ieder aards mens zijn eigen Tweelingbroer- of zuster van Licht. De Mandaeërs geloven dat deze ideale Aarde ook in het noorden ligt, van onze wereld gescheiden door een hoge en ijzige berg (Corbin, blz. 57-8).

Op gelijke wijze beschrijven de boeddhisten Shambhala als omgeven door een keten van besneeuwde bergen, glinsterend van het ijs, die diegenen buitensluit die nog niet gereed zijn om binnen te treden. Volgens sommige teksten ligt het in Noord-Tibet, terwijl het volgens andere aan de Noordpool ligt. Volgens Edwin Bernbaums diepgaande studie van de Shambhala-overleveringen², geloven sommige Tibetaanse lama's dat de toppen eeuwig verborgen liggen in een mist of zo veraf, dat slechts enkelen zo dichtbij kunnen komen dat ze ze kunnen zien. De teksten houden in dat de enige manier om erdoorheen te trekken is eroverheen te vliegen, en dat kan alleen door zijn geestelijke krachten aan te wenden.

Moderne theosofische boeken leggen uit dat ons geestelijk tehuis minstens drie verdiepingen of aspecten heeft: de eerste verdieping heeft haar centrum in Shambhala, dat een bestaand district in West- of Groot-Tibet zou bestrijken, maar als het ware door een 'akasische sluier' wordt beschermd. De tweede of tussenverdieping is het mystieke continent aan de Noordpool en de derde is in de zon, met ongetwijfeld nog hogere verdiepingen in het hart van het melkwegstelsel en daarbuiten.³

Al deze overleveringen belichamen een bepaalde draad in de leringen over de menselijke staat: dat, voor we de parel van zelfbewustzijn bemachtigd hebben en 'ademen' met onze luisterrijke innerlijke god-ziel, we gebonden zijn aan wederbelichaming op aarde. Omdat het aardse leven de mogelijkheden tot groei biedt die we in ons huidige stadium van evolutie nodig hebben, is dat waarschijnlijk de reden waarom de parel hier moet worden gekweekt en niet ergens anders. Zij die echter zijn geslaagd en hun plaats hebben verworven in wat de apostel Paulus de 'gemeenschap van het mysterie' noemt, verborgen in God (Ef. :9), kunnen kiezen vrijwillig te reincarneren voor het welzijn van de mensheid. Want de toestand van de groten wordt nooit aangeduid als een van een zelfzuchtige, bovenaardse zaligheid; in vele verschillende overleveringen vinden we aanwijzingen en uitspraken over hun rol als beschermers en behoeders.

De Zoroastrische *Avesta* verwijst bijvoorbeeld naar de middelaar-engel Sraosha, die op de kosmische berg Hara woont, aan de 'brug van beslissing' die naar het paradijs leidt, en 'hoofd is van een broederschap van migranten die 'waken' over de wereld en voor de wereld' (Corbin, blz. 57). Van gelijke strekking is ook de krachtige uitspraak van Socrates in de *Staat* (§519): als de filosoof eenmaal de ware zon heeft gezien en het schone en juiste en goede in hun ware staat, wordt hij door een gevoel van rechtvaardigheid en liefde voor zijn medemensen gedwongen nog eens terug te gaan naar het ondergrondse verblijf en deel te nemen aan de weeën en allen te helpen die in barensood zijn van de geboorte van hun ziel.

Voor de meesten van ons lijkt ons geestelijk tehuis, hoe we dat ook willen noemen, waarschijnlijk ver weg en los van ons dagelijks leven waar we duidelijke verantwoordelijkheden hebben tegenover ons gezin en anderen. Moeten we onze schreden richten naar Tibet en de noordelijke gebieden om het ware en duurzame geluk te vinden? De hindoe-mythen herinneren ons eraan dat op de top van de Meru de hemelse Ganges om de gouden stad van Brahma stroomt en zich daarna in vier rivieren splitst die naar de vier streken van het kompas vloeien. Misschien is dit een manier om uit te drukken dat er een voortdurende stroom van inspiratie is vanuit ons geboorteland naar alle hoeken van onze wereld, die ons helpt hier onze plichten te vervullen en te begrijpen dat geestelijke groei en vrede van hart en ziel niet afhankelijk zijn van onze geografische plaats.

In dit verband valt er veel te zeggen voor de methode van de paramita's, die eenvoudige boeddhistische deugden die ons in staat stellen 'over te steken' naar de andere oever van verlichting. Die vinden we in iedere grote traditie en kunnen overal in praktijk worden gebracht: liefdadigheid, harmonie in gedachte, woord en daad, geduld, gelijkmoedigheid, ijver en rechtgeaardheid.⁴ Als ze zijn geworteld in een diep gevoeld altruïsme en als een 'licht' zijn dat 'uit ons opstijgt', brengen ze een hemelse magie teweeg die de hele kosmos beroert.

Als we beseffen hoe innig we zijn verbonden met de verre en meest innerlijke gebieden van het heelal, gaan we ook begrijpen dat we niet alleen burgers van de kosmos zijn, maar essentiële leden van de families van levens daarin. Hoe anders zou onze wereld zijn als we elkaar allemaal in overeenstemming daarmee behandelden. Broederschap betekent eenvoudig gemeenschappelijke afkomst; hoeveel meer het betekent hangt af van ons standpunt, de plaats in ons van waaruit we elkaar bezien. In het *Thomas Evangelie* (24) zeggen de discipelen tot Jezus, 'Toon ons de plaats waar u bent, want wij moeten die zoeken.' En hij antwoordde: 'Wie oren heeft die hore. Er is licht in een man van licht, en hij verlicht de hele wereld. Als hij niet schijnt, is hij duisternis.'

Noten

1. Vertaald door R. McLean Wilson, *New Testament Apocrypha*, red. Wilhelm Schneemelcher, The Westminster Press, Philadelphia, 1965, 11:498-504. In dit werk, evenals in het *Thomas Evangelie*, ontdekt in Nag Hammadi, Egypte, is de Apostel Judas Thomas de 'tweelingbroeder' van Jezus en middelaar voor zijn geheime openbaring.
2. *The Way to Shambhala*, Jeremy P. Tarcher, Los Angeles, 1989, blz. 6.
3. Vgl. 'Onze spirituele thuisbasis', *Bron van het Occultisme*, blz. 589-93; *De Geheime Leer* 2:6-7, 443ev.
4. Vgl. 'De zes verheven deugden van het boeddhisme', *Mens, vonk der eeuwigheid* van James A. Long.

Uit het tijdschrift [Sunrise sep/okt 1990](#)

© 1990 Theosophical University Press Agency
